

حج و عمرہ کی ایک

الحاج صوفی محمد یعقوب

عشق پنجن پاک دا

پیش خدمت:

الحاج صوفی محمد یعقوب
سرپرست اعلیٰ ساغر صدیقی فاؤنڈیشن لاہور، پاکستان
فون نمبر 0323-4415738

الف: اللہ نون دلوں بھلا نائیں رب دھیان دا کریں دھیان پیارے
کہہ درود ختم المرسلین تائیں جیہدی شان، پہچان قرآن پیارے
چار، پنج، باراں، چوداں من منوں پرے من دی من منان پیارے
فضل کھول قرآن سے منزلاں پڑھ سے منزلاں کرے آسان پیارے

بعد حمد ثناء خدا باری ، بارے نعت سرور انبیاء بیلی
لیسین، منزل تے ہور طہ لیو ای نام اپنا رکھا بیلی
دتی مہر نبوت تینوں ایس لئی چھیکڑ مہر دے نوں مہر لا بیلی
فضل شاہ دے تھیں فضل شاہ ہو یا ہو کے اوس دربار گدا بیلی

”حضرت امام حسنؑ، حضرت امام حسینؑ“

حضرت حسنؑ حسینؑ امام امت نبیؐ، علیؑ دے نور دے نور دونویں
مہر و مہ وانگر شب و روز روشن شرق ، غرب تیکر مشہور دونویں
اک جام زہروں ، اک تیغ قہروں ہوئے پاک شہید مغفور دونویں
سجدے و سج نماز رسول آہے کاندھے چڑھ بیٹھے مسرور دونویں
(حضرت بابا پیر سید فضل شاہ ولیؒ)

عشق پنجتن پاک دا

الحاج صوفی محمد یعقوب

مکتبہ شانی، لاہور

پلاٹ نمبر 13 بلاک نمبر 1، شانی چوک کریم پارک راوی روڈ لاہور

0301-4047881

297.9921
 56 ع
 14203
 سر

جملہ حقوق محفوظ ہیں

کتاب	.....	عشق پنجتن پاک دا
مصنف	.....	الحاج صوفی محمد یعقوب
اشاعت اول	.....	2017ء
قیمت	.....	200/- روپے
اہتمام	.....	عقیل شافی
پروف ریڈنگ	.....	سید زاہد بخاری
چھاپن ہار	.....	مکتبہ شافی، لاہور

فہرست

7	انتساب	☆
10	عمران سلیم سلام یا حسین	☆
11	عشق پنجتن پاک	☆
14	عقیل شانی تلاوت حسین دی	☆
15	عقیل شانی عشق پنجتن پاک دا	☆
17	شان اہل بیت عالم ارواح وچ	☆
29	سرکار نبی پاک دے پنجاہ اقوال	☆
37	زمین کر بلا	☆
38	باراں امام	☆
39	مہندی امام قاسم دی	☆
41	خطبہ	☆
45	امام عالی مقام سرکار امام حسین کا آخری خطبہ یزید کی فوج کو	☆
47	غورنال سنو	☆
52	سرکار امام عالی مقام	☆
57	حسین سب دا حسین رب دا	☆

صوفیہ و سنی

۲۰۰/۱۵

- 60 ٹیلا زینبیہ ☆
- 69 نظم ☆
- 77 نظم ..... ساغر صدیقی ☆
- 78 یاسین ..... ویر سپاہی ☆
- 80 دن دسواں تے رات یار ہویں ☆
- 87 ماں دی یاد ☆
- 92 ماں تے پیو دی یاد وچ تھوڑے جیسے اکھر ☆
- 102 دکھ ماپیاں دے ☆
- 104 درد بھرے اکھر جمیل فخری ہوراں دے ☆
- 109 مان بھراواں دے ☆
- 114 پڑھدے رہے ☆
- 116 سجاں بول تے بھاویں ☆
- 118 تحریر نامہ ندیم رضا میر ☆
- 120 خط خلیق احمد بٹ ☆
- 127 عشق دیاں کیا باتاں نین ☆

انتساب

سجنوں قبل ازیں چھ کتاباں لکھ بیٹھاواں میرے قلم وچوں ہمیش
 سچ ای باہر آیا اے۔ ایس ویلے جیہڑی کتاب عشق پنچ تن پاک لکھی
 ہوئی تہاڈے ہتھ وچ زیر مطالعہ اے۔ میں اپنی پوری بصیرت تے عقل
 ہوش نوں قائم رکھدیاں ہویاں اپنے قلم عشق دے نال تحریر کیتی اے۔

سجنو اللہ پاک نے ایس دنیا اتے انسان نوں حضرت آدم علیہ
 السلام نوں پیدا کیتا تے نال حضرت ماں حوا سرکار نوں وی تخلیق کر کے
 ایہہ دنیا وسائی تے اپنی رحمت نال زمین تے آسمان عرش فرش بنا کے
 لکھاں صورتاں وچ اپنی رنگ برنگی مخلوق پیدا کر دتی تے انسان نوں
 اشرف المخلوق بنایا تے اپنی ربوبیت دے معجزے پیش کیتے سجنوں اک
 لکھ تے چوی ہزار پیغمبر احکام خداوندی ایس انسان تیک پچاندے رہے
 تاکہ انسان صراط مستقیم تے ٹریا رہوے تے ادھر عزازیل ابلیس شیطان
 نوں وی کھلی چھٹی دے دتی جیہڑا انسان دے ہتھوں انسان تے ظلم تے
 بربریت کراندا رہیا اور قیامت تک حق تے سچ دی جنگ رہوے گی۔

انسان گن توں شروع ہو یا تے ظلم دی تلوار پھڑ کے کدی فرعون
کدی شداد، قارون، نمرود، ابو جہل تے یزید دے ناواں نال انسانیت
تے ظلم کردا رہیا اے لیکن رب کریم دے سچے عاشق وی کدی عشق کرن
توں مڑے نہیں رب نال عشق کرن والے ہر میدان وچ ثابت قدم
رہے نہیں۔ بھاویں نمرودی اگ ہوئے ابراہیم خلیل اللہ اپنے عشق
ربوبیت وچ اوس اگ وچ چھال مار دے نہیں تے اپنے اسمعیلؑ دی
قربانی پیش کر دے نہیں۔ ایہہ عشق دی قربانی ابراہیم خلیل اللہ توں شروع
ہو کے میدان کربلا تے آ کے امام عالی مقام جناب حضرت امام حسینؑ
تے آل نبی تے اولاد علی دی قربانیاں تے میدان کربلا تے ختم نہیں
ہوئی میدان کربلا وچ بہتر ۷۲ تن شہید ہوئے سن تے ہن تے دہشت
گرد شیطان ابلیس دے پیروکار انسانیت دے دشمنان اسلام نے
ایہناں دہشت گرداں نے امام بارگاہواں وچ تازیاں دے جلوساں
وچ بم دھماکے کر کے ہزاراں مسلمان شہید کیتے نہیں۔ مسلماناں نوں
مسجداں وچ نمازیاں نوں سکولاں وچ معصوم بچیاں نوں چھوٹے
چھوٹے بچیاں تے اوہناں دے ماں باپ سمیت خوشیاں مناندے
ہوئے شہید کیتا اے اوہ لوگ اوہ دہشت گرد کدرے نہ کدرے میدان
کربلا دی بنیاد رکھ دیندے نہیں۔

سجنو ایہہ مسلمان جیہڑے اللہ تے رسولؐ دا کلمہ پڑھن والے
 ”لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ“ پڑھن والے تمام مسلمان تے بھائی بھائی
 نہیں ایہہ مسلمان بھاویں سنی اہل سنت ول جماعت اے تے بھاویں
 اہل تشیع اے تمام آپس وچ بھائی بھائی نہیں تمام کلمہ گو تے حضور نبی
 پاکؐ تے اہل بیت تے درود سلام پڑھدے نہیں۔

سجنو! غمِ حسینؑ اہل بیت دے شہداء کربلا دا غم دکھ درد ہر
 مسلمان نوں اے۔ ایہہ دکھ تا قیامت ہر مسلمان دے اندر رہے گا۔

بے شک اسلام زندہ ہوتا ہے ہر کربلا کے بعد۔

اسلام کے دامن میں اور اس کے سوا کیا ہے

اک ضربِ یدِ اللہی اک سجدہ شنبیری

جمیل احمد فخری کے نام

الحاج صوفی محمد یعقوب

سلام یا حسینؑ

جنت ملے گی اوس نوں صدقے حسینؑ دے
 ٹردا اے اج وی کوئی جے رستے حسینؑ دے
 دینا نہ ہوندا درس جے اُمت نوں صبر دا
 چُمد ا فرات آن کے پو لے حسینؑ دے
 تاریخ دے نہ پائے گی اوہدی کوئی مثال
 جیہڑا نصاب لکھ گئے پیارے حسینؑ دے
 لعنت یزید و شمر تے گھلدے نیں دو جہاں
 پڑھدے نیں دو جہاں قصیدے حسینؑ دے
 کعبہ خدا نے کیتا وراثت حسینؑ دی
 جنت نبیؐ نے کیتی حوالے حسینؑ دے
 لنگر کسے ولی دا نہ چلدا خدا دی سونہ
 اوہناں نوں مل نہ جاندے جے بھورے حسینؑ دے
 اسلام کول ایہناں اثاثہ نہیں سلیم
 احسان جس دے نال اُتارے حسینؑ دے

عمران سلیم

عشق پنجتن پاک

شام غریباں

کر بل دا بن شام دی سیاہی
 رن وچ شہید ہو یا اک اک سیاہی
 کچھ تے دس اے شام غریباں
 توں کیہدے گھر آئی ایں۔
 گھوڑیاں نال روندیاں ہوئیاں لاشاں
 جسماں اتے دل سوز خراشاں
 کیہدے چن دیاں ہن اے قاشاں
 اے شام غریباں توں کیہدے گھر آئی ایں
 سناٹا چھایا اے کیسا طوفاں گذر گیا اے
 جو یں نوح جیسا سناٹے وچ اے بین نے کیہدے
 کچھ تے دس اے شام غریباں

توں کيہدے گھر آئی ایں
 ویلا بُرا اے کيہدے تے آیا
 کون گنوا بیٹھی اے ماں جایا

لوک بیگانے دیس پرایا
 کجھ تے دس اے شام غریباں

توں کيہدے گھر آئی ایں
 داج لٹیا شہید کیتے براتی
 کيہڑی سہاگن اے اتھرو

ونگاں دی شادی دا

دن وی رہیا نہ باقی

کجھ تے دس اے شام غریباں

توں کيہدے گھر آئی ایں

کملائے کس چمن دے گل بوٹے

کس تسبی دے دانے ٹٹے، پیاسے مارے

بھکھے لٹے، ایسا موت دار یلا آیا

رہ گیا اک بیمار لاچار اکلڑا

بھر کے اجڑیا کس دامیلہ

کچھ تے دس اے شام غریباں
 توں کیہدے گھر آئی ایں
 دنیا اے ایس شام تے روندی
 بھگئی کس دی جیون جھوتی،
 کاش اے ویرن شام نہ ہوندی
 کچھ تے دس اے شام غریباں
 توں کیہدے گھر آئی ایں

(اللهم صلے علیٰ محمد و آل محمد)

الحاج صوفی محمد یعقوب

تلاوتِ حسینِ دی

اسلامِ دی بقاءِ اے شہادتِ حسینِ دی
 قرآنِ کولوں پچھو فضیلتِ حسینِ دی
 ہنجو ضرور اوہدیاں اکھاں پچ ہون گے
 جس نون نصیب ہوئی محبتِ حسینِ دی
 بالن بنے گا اوہ تے جہنمِ دا باخدا
 منیں نہ جس کسے وی امامتِ حسینِ دی
 دونویں جہان ورثہ نیں میرے حسینِ دا
 جاری اے دو جہان تے سخاوتِ حسینِ دی
 لعنتِ دا طوق پیندا نہ گمے یزیدِ دے
 ہوندی نصیب وچ بے اطاعتِ حسینِ دی
 تاریخِ دے رہی اے گواہیِ خدا دی سونہ
 اپنی مثال آپ اے جراتِ حسینِ دی
 جس دے سبب ملی اے اصولاں نون زندگی
 ایسا ای معجزہ اے شہادتِ حسینِ دی
 شافی کرے بیان کیہ رُتبہ حسینِ دا
 سُن دا اے خودِ خدا وی تلاوتِ حسینِ دی

عقیل شافی

عشق پنجتن پاک دا

الحاج صوفی محمد یعقوب صاحب دی کتاب داناں پڑھ کے جنہاں پنج ہستیاں دا تصور ذہن وچ آؤندا اے، اوہ حضرت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم، حضرت علی شیر خدا، حضرت بی بی فاطمہ الزہراء، حضرت امام حسن تے حضرت امام حسینؑ نیں۔ اللہ رب العزت توں بعد ساری مخلوق توں افضل ایہو ہستیاں نیں۔ ایہناں اُتے اللہ تے اوہدے فرشتے درود پڑھدے نیں تے مسلماناں نوں نماز وچ ایس درود نوں پڑھن دی تاکید کیتی گئی اے۔ جدوں ایہہ پنج ہستیاں اک چادر تھلے کٹھیاں ہویاں تے آیت تطہیر وحی دی شکل وچ نازل ہوئی۔ اللہ پاک نے ساری مخلوق نوں دس دتا کہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تے اوہناں دے اہل بیت طاہر تے اطہر نیں یعنی آپ وی پاک صاف نیں تے جیہڑا ایہناں دے نزدیک آوے گا۔ اوہ وی پاک صاف ہو جائے گا۔ کائنات دا ذرہ ذرہ ایہناں دی عظمت دا قائل اے کیوں جے ایہو ای کائنات دی تخلیق دا موجب نیں۔ بیدم واریٹی نے بالکل ٹھیک آکھیا اے۔

بیدم یہی تو پنج ہیں مقصود کائنات

خیر النساء، حسینؑ و حسنؑ، مصطفیٰؐ، علیؑ

سید زاہد بخاری ہوراں دا وی ایسے عنوان تے اک شعر ایسٹراں اے:

حسینؑ، زہراؑ، علیؑ، احمدؑ و حسنؑ کے لئے

ہوئے ہیں خلق یہ کونین پنجتن کے لئے

ایہناں پنجوں ہستیاں نے اللہ سبحانہ، دے نال عشق دی حد مکا دتی

تے اوہنے وی فرما دتا کہ (اے میرے پیارے نبی صلی اللہ علیہ وسلم) ایہناں

(مسلماناں) نوں آکھ دیو کہ میں تہاڈے کولوں کوئی اجر نہیں منگدا سوائے

اسدے کہ تسی میرے اقرباء (اہل بیت) نال مودت رکھو۔ مودت محبت توں

وی اتلا مقام اے۔

الحاج صوفی محمد یعقوب ہوراں اپنی ایس کتاب وچ نظم تے نثر

دوہاں وچ جیویں جیویں اوہناں دے دل تے دماغ وچ آیا حضور نبی

کریم صلی اللہ علیہ وسلم تے اوہناں دی آل پاک دے بارے لکھیاتے لیہنوں چھپوان دا

سر بندھ کیتا۔ اوہناں دے کجھ خیال عام ذہناں وچ شاید نہ آؤن پر صوفیاں

تے فقیراں درویشاں تے اوہناں توں متاثر ہون والیاں دے خیال عام سطح

توں بلند ہوندے نیں۔ اوہناں دی ایہہ کاوش قابل داد اے تے میں اوہناں

نوں ایس کتاب دی اشاعت تے مبارکباد پیش کرنا واں۔

عقیل شانی

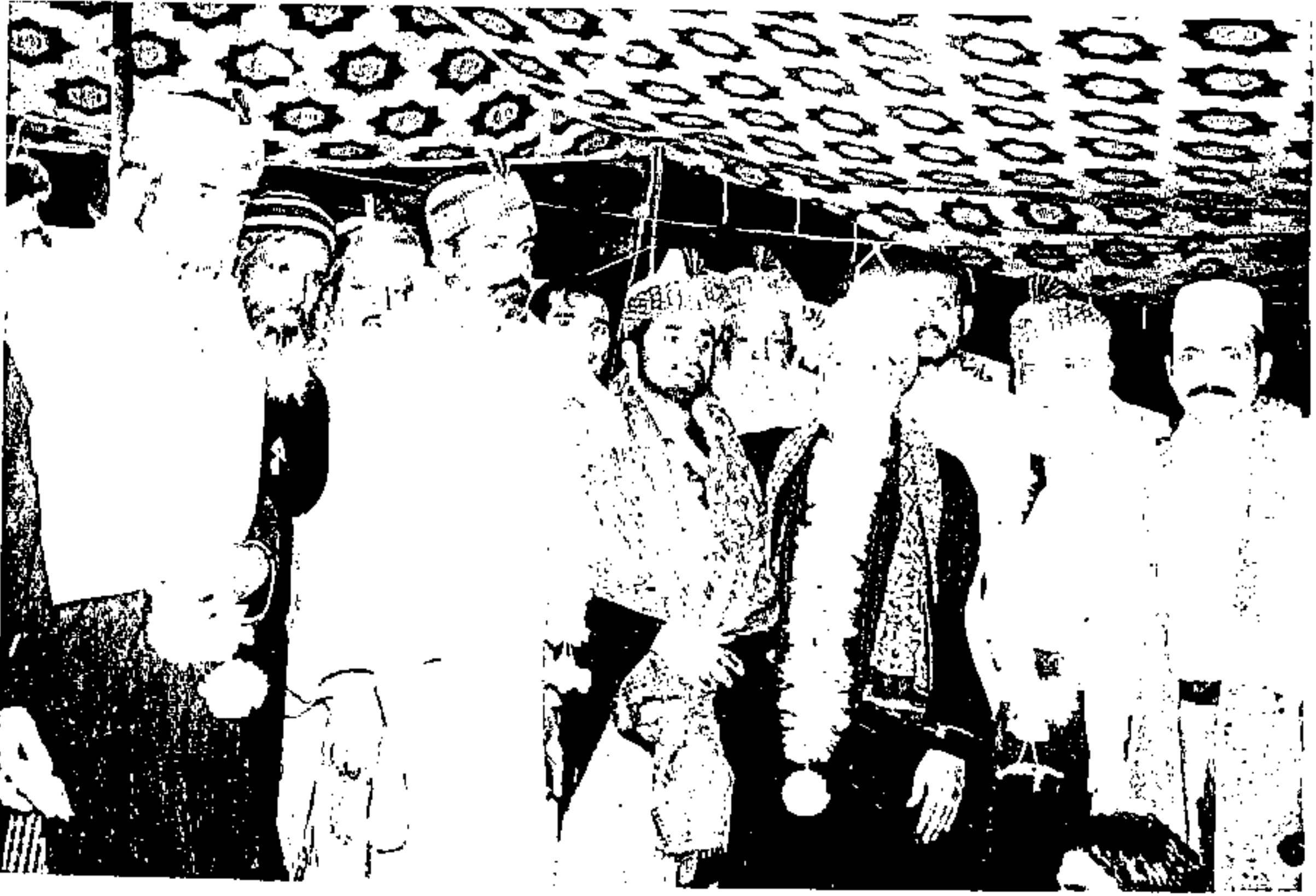
شانی چوک

13/1 کریم پارک راوی روڈ لاہور

الحاج صوفی محمد یعقوب

الحاج صوفی محمد یعقوب ساغر صدیقی میلے تے سجناں نال

محمد بلاول، محمد سجاول، صوفی محمد یعقوب اپنے نواسیاں دے نال

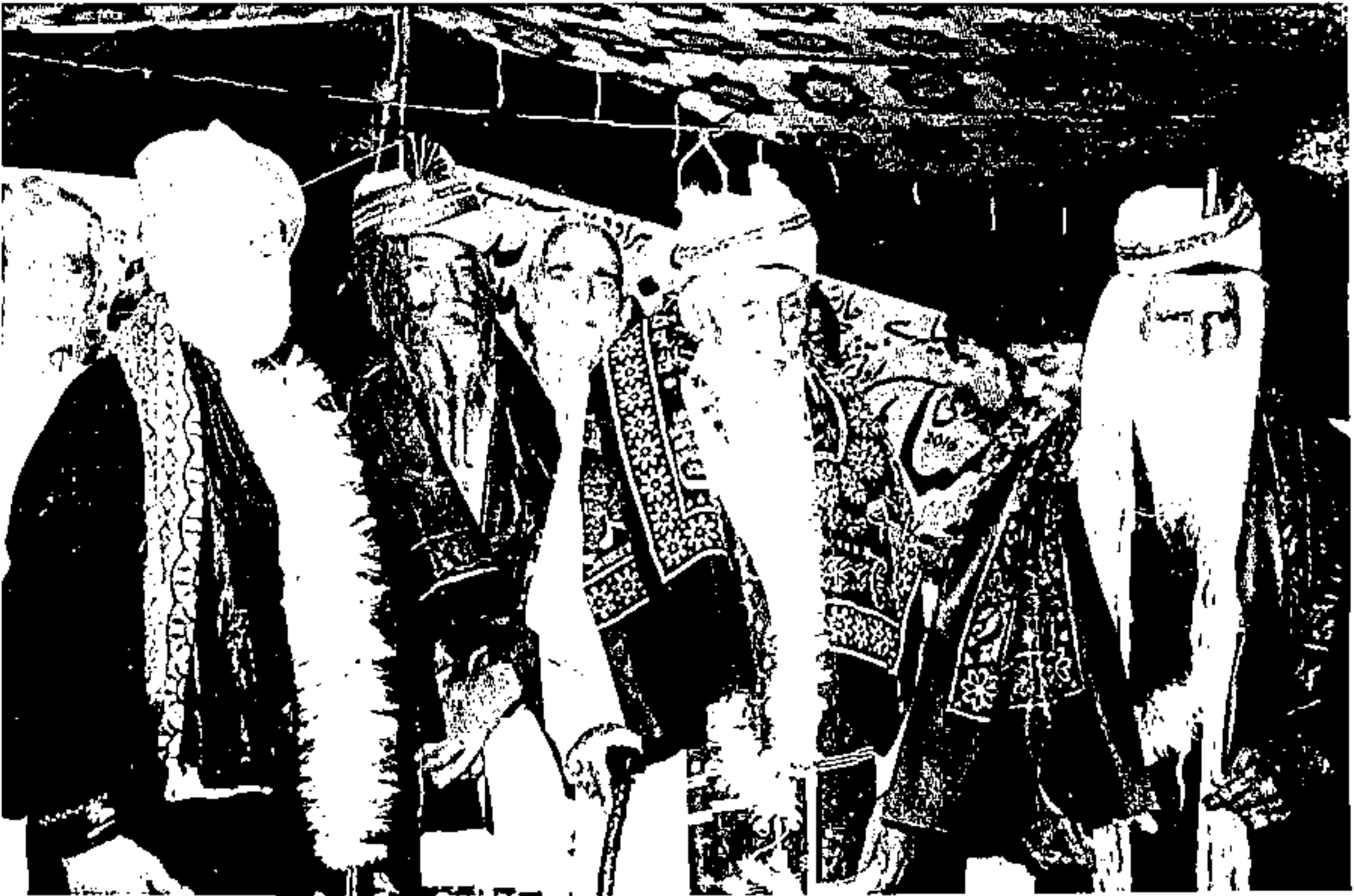

الحاج صوفی محمد یعقوب، محمد بلاول، محمد سجاول، محمد ندیم

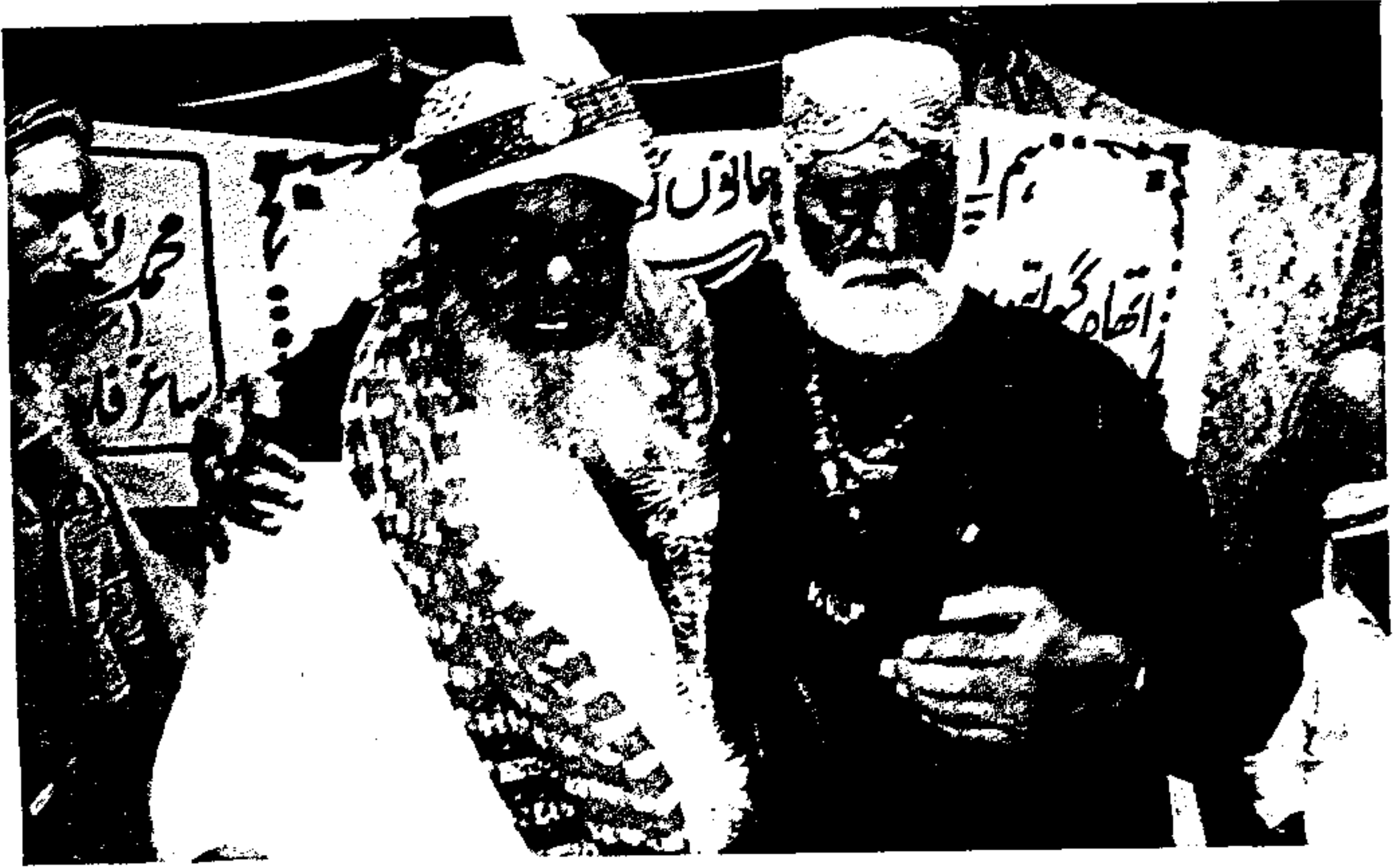

الحاج صوفی محمد یعقوب، علی رضا فضل شاہ خلیفہ سلطان

بابا رانا مقبول، الحاج صوفی محمد یعقوب، انور سائیں محمود الحسن غربت تے سید جعفر پیرزادہ

الحاج صوفی محمد یعقوب، بابا شاہ دین (گدی نشین) دربار بابا شادی شاہ

صوفی یعقوب، مشتاق قمر، مظفر ابن عامل بابا نجمی، عدل منہاس لہوری،
عقیل شافی، محمود الحسن غربت نوں رفیق عامل ایوارڈ دے رے نیں

شان اہل بیت عالم ارواح و بیج

شان جناب اہل بیت دی بیان کرن توں پہلاں اپنی بروح
 دے اندروں نکلیاں ہوئیاں گلاں نوں سن کے تہاڈے سامنے بیان
 کرن لگاواں سجنوں تے بیلو جدوں اللہ پاک سرکار نوں عشق نے
 پھڑیا، جدوں رب دی ذات دے اندر عشق دی کلی پھلی تے اس نے
 اپنے محبوب سرکار نبی پاک ﷺ دی سوچ اپنے اندر لیاندی تے سرکار
 مولا علیؑ وی نال ہی سن رب رحیم نے جدوں اپنے محبوب دی تخلیق دا
 فیصلہ کیتا تے سرکار اللہ پاک دے ہی اندروں کجھ پھلاں دی خوشبو، کجھ
 کلیاں دی مہک ہور مہک پئی تے اوہ خوشبو جیہڑی ساری دنیا اُتے وسنی
 سی اوہنوں وی رب دی ذات نے ویکھیا تے محسوس کر کے اوس دی آمد
 ضروری ویکھ کے تے اوہدے نال وی وعدہ کر لیا تے سب توں پہلاں
 اپنے محبوب دی روح نوں تے اپنے وچوں دکھ کر کے قطب تارے و بیج
 رکھیا تے باقی روحاں نوں آزاد کیتا تے اوہناں وچوں وی اک روح
 جنہوں آپ اوس رب رحیم نے علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ اپنا ناں دے کے

تے عالم ارواح وچ کجھ کم اوہدے حوالے کر کے اوہنوں آزاد چھڈ دتا
تے اپنی دنیا نوں بناون وچ مصروف ہو گیا۔

اتھے جے سب اوہناں روحاں دا ذکر نہ کراں تے قلم دے
اکھر ادھورے رہ جان گے تے میرا قلم اگلے واقعات نوں روحانی طور
تے بیان کرن لئی اوکھ وچ پے جائے گا۔ سجنوں جدوں اللہ پاک اوہ
ساریاں چیزاں تے قدرت رکھن والی ذات نے اپنے محبوب دے نال
عشق کیتا تے اوہنوں بنان توں پہلاں اوہنے ویکھیا کہ میرے محبوب
نال عشق کرن والیاں روحاں وی نال ہی معرض وجود وچ لے آواں
تے اوس ویلے سرکار مولا علیؑ تے سرکار بنت محبوب سرکار حضرت فاطمہ
رضی اللہ تعالیٰ عنہا امام عالی مقام سرکار امام حسنؑ تے سرکار امام حسینؑ
دیاں روحاں نوں وی بلایا تے پچھیا رب دی ذات نے روحوں میں
ایس دنیا نوں بناون لگاواں تے تہاڈے ذمے وی کجھ ذمے داریاں
لاون لگاواں تے مینوں دسو کہ تسی کی آکھدے اوتے آکھیا روحاں نے
(الست بربکم) دے جواب وچ (قالو بلی) اے ساڈے رب
ساڈے بنان والیا اسی تیرے ہر حکم اُتے پورے اتراں گے اوتھے سب
توں پہلاں پچھیا رب دی ذات نے اے بی بی پاک میرے محبوب دی
پیاری بیٹی میں تینوں دو پیارے فرزند حسنؑ تے حسینؑ دی صورت وچ

عطا کراں گاتے نالے اک بیٹی زینب جیہڑی صبر توں لے کے قربانیاں
 دین تیکر ثابت قدم رہوے گی عطا کراں گاتے آکھیا اے فاطمہ تینوں
 نبی صلی اللہ علیہ وسلم اپنے محبوب دے گھر پیدا کراں گاتے پردے وچ رکھاں گا
 تینوں چکیاں پیہنیاں پین گیاں سارے گھر دے کم کرنے پین گے
 اگوں آکھیا اوس روح پاک کہ مولا گن میں آکھیا کہ (قالوبلی) توں میرا
 رب ایں میں تیری مرضی آں میں تیرے ہر حکم دی پابند ہاں تیرے ناں
 لئی ہر قربانی دیاں گی میرے صبر تے اخلاق وچ کدی وی کوئی کمی نہیں
 آوے گی میں تے تیری رضا نال راضی آں آکھیا اگوں رب دی ذات
 نے اے فاطمہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا جا میں تینوں جنت دی وراثت دتی
 تے فیر آکھیا بی بی پاک دی روح نے (آمنا صدقنا) تے فیر آکھیا بی بی
 پاک نوں رب دی ذات نے اے فاطمہ میں تینوں اپنے علی رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ دی زوجیت وچ دینا واں فیر آکھیا بی بی پاک (آمنا و
 صدقنا) تے آکھیا رب دی ذات نے بی بی فاطمہ ثابت قدم رہویں گی
 تے باقی مخلوق نبی پیغمبر میرے ملائک فرشتے تیری حیا کرن گے تے نبی
 تے پیغمبر وی اوہدی تصدیق کرن گے۔ جناب سرکار علی رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ دی روح سامنے رکھ کے آکھیا رب دی ذات نے علی رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ تسی وی میری روح ہو میں تہانوں وی اپنی ذات وچوں وکھ کیتا اے

تسی عالم ارواح وچ رہ کے تے بڑے کم کرنے نیں آکھیا سرکارِ علی
پاک نے اے دو جہاناں دیا وارثا اسی تے تیرے رضا دے بندے آں
تسی جیہڑا حکم کرنا اے اسماں اوہدے اتے عمل کرنا اے تے آکھیا رب
دی ذات نے علیؑ میں تہانوں دنیا تے اپنے گھر وچ پیدا کراں گاتے
اپنے محبوب دی دختر داسرتاج بناواں گاتے دوشہزادے حسنؑ تے حسینؑ
دیاں صورتاں وچ اپنے عرش حسن وچوں عطا کراں گاتے اک دختر وی
عطا کراں گا پر اوہناں بڑے دکھ سہنے نیں اوہناں میری خدائی دی لج
رکھنی اے میں فرشتیاں نوں ایہہ ساری کھیڈ وکھانی اے تے آکھیا سرکار
علیؑ نے ساڈیا سوہنیا ربا سانوں تیری اک اک گل قبول اے فیر آکھیا
رب دی ذات نے علیؑ تینوں اپنے گھر وچ پیدا کر کے تے اپنے گھر وچ
ای شہید کراواں گا آکھیا سرکارِ علیؑ نے مولا سانوں تیری اک اک گل
منظور اے جے توں سانوں اپنی صفات واسطے پیدا کرناں پیا ایں تے
اسی تیری ہر صفات واسطے تیری شان واسطے تیرے نال کہتے ہوئے
وعدے تے پورے اتر اں گے فیر آکھیا سرکارِ امام حسنؑ دی روح نوں
کہ اپنی خدائی اپنی ربوبیت دی مثال تہاڈے توں شروع کرنی اے،
اے حسنؑ مینوں پتہ اے تسی میرے محبوب محمدؐ دے پیارے نواسے
ہو، تے تسی میرے محبوب دے موہڈیاں تے سواریاں کرنیاں نیں

بڑے نازاں دے نال تسی پروان چڑھنا اے پر میری منشا اے ایہہ
میری رضا اے کہ تسی زہر پیالے پینے نہیں تہانوں معلوم وی ہووے گا
کہ تہاڈے ہتھ وچ زہر دا پیالہ اے پر تسی کوئی گلہ کوئی شکوہ نہیں کرو گے
تے اوس زہر پیالے نوں امرت رب رحیم سمجھ کے تے پی جاؤ گے آکھیا
سرکار امام حسنؑ نے اے مولا گن اسی تیرے نال ہر کیتے ہوئے وعدے
تے پورے اُتراں گے اسی زہر پیالے پیاں گے سانوں ساڈے عملاں
دے نال اپنے ملائکاں نوں دکھالویں اسی تیرے دین تے اپنے نانے
دے نبی ہون دی بڑی تصدیق کراں گے تیرے دین نوں زندہ رکھاں
گے۔ تے فیر آکھیا سرکار شہداء کربلا دی روح نوں میرے پیار یا حسینؑ
توں تے سب توں زیادہ دکھ جرنے نہیں میرے دین میری خدائی دی
مثال ایں توں میرے محبوب دیا لاڈاں والیا نو اسیا میرے محبوب دی
پشت اُتے سجدے کرن والیا تیری ہر خوشی نال میں خوش ہوواں گا۔
تیریاں قربانیاں بے مثال نہیں تینوں جیہڑا مدینے توں میدان کربلا وچ
کوچ کرنا پینا اے تے میرے دین میری خدائی میری بقا واسطے میدان
کربلا اندر ثابت قدم رہ کے اپنے کیتے ہوئے وعدے نبھانے پینے نہیں
اے حسینؑ تسی یقین کر لو میں تہانوں اپنے دوست پیارے پیغمبراں
نالوں زیادہ شان تے مقام دیاں گاتے دے دتا اے تہانوں صبر دی

ابتداے وی دتی تے انتہا وی، تہانوں اخلاق دی ابتدا وی دتی تے انتہا
وی دتی، تہانوں عاجزی دی ابتدا وی دتی تے انتہا وی، تہانوں فقیری
دی ابتدا وی دتی تے انتہا وی، تہانوں بادشاہی دی ابتدا وی دتی تے انتہا
وی۔ اے میرے پیارے حسینؑ میرے محبوبؑ دے میرے علیؑ دے
میرے حسنؑ دے میری پیاری فاطمہؑ دے میری نبیاں میرے پیغمبراں
دے پیارے حسینؑ میری پیاری مخلوق دے پیارے حسینؑ میں تیرے
نال وعدہ کرناں ہاں میں تیرے کول اوس مقام تے آواں گا جتھے میں
آج تک کسے کول نہیں گیا۔ بلکہ ہر مخلوق نے مینوں پکاریا اے۔ اے
حسینؑ اوتھے میں تینوں پکاراں گا۔ حسینؑ ابن علیؑ آج میری بقا واسطے
ثابت قدم رہوتے اپنی آل اولادوں قربان کر کے میرے دین میری
خدائی دی لاج رکھ لے۔ میں تیرے نال تیرے قرآن دی تلاوت کرن
لئی تیرے نال نیزے تے آواں گا۔ حسینؑ تسی یقین کر لو میری خدائی
تے نیزے تے سر ضرور تہاڈا ہوئے گا لیکن میں وی تہاڈے نال اوس
ویلے نیزے تے ہوواں گا۔ تسی اپنے وعدے نبھاناں میں اپنے وعدے
نبھواں گا حسینؑ میرے فرشتے میرے ملائک تہاڈے تے فخر کرن گے
تے میں وی اوس دیہاڑے تخت تے بیٹھ کے اوہناں فرشتیاں نوں فخر
نال دساں گا کہ اے فرشتیو، جہاں وی تسی مخالفت کیتی سی آج اوہناں

۱۶۲۵۳۴

نوں دیکھو آؤ دیکھو تسی میرے عشق دی ابتدا وی دیکھو تے میرے عشق
 دی انتہا وی دیکھو میں اپنا آپ ظاہر کیتا میری دنیا نوں دیکھو آج میرا نور
 جوش وچ آ گیا اے میری خدائی نوں میرے نور نے مکمل کر دتا ہے۔
 بے شک جیہڑی خوشبو جیہڑی مہک میں کھلاری سی آج اوہدی خوشبو نوں
 دیکھو کیا ایہو جی قربانی کوئی دے سکدا اے۔

اللہ دا نور محمد تے محمد دا نور علی حسن تے حسین پھولِ فاطمہ کلی
 سارے ایسے گھر دے گدا گر نہیں کیا غوث تے کیا ولی
 ایہہ داستان تے اے عالم ارواح دی اے اے دنیا تے ایس
 جہان اُتے عمل ہونا باقی اے اے تے رب دی ذات عرشاں اے
 وعدے کر رہی تے وعدے لے رہی اے۔

اے علی میرے شیر میرے تمام کماں دی شان تہاڈے کولوں
 وی بڑیاں ذاتاں دے کم لینے نہیں آکھیا علی سرکار نے مولا میں تیرے
 حکماں دا پابند ہاں صرف اک عرض اے میری فرمایا علی آکھو من لئی میں
 تہاڈی ہر خواہش آکھیا علی پاک نے مولا میں تیرا حکم آں۔ تسی اپنے
 وعدے دے مطابق اپنے گھر وچ مینوں پیدا کرو گے میری التجا اے کہ
 دنیا اُتے جدوں تیک میں اپنے محبوب تیرے محبوب (محمد) نوں نہ دیکھ
 لوں میریاں اکھاں کسے ہور شے نوں نہ دیکھ سکوں آکھیا مولا کن نے

علیٰ منظور اے آکھیا علی سرکار نے مولا میری ہر خواہش اپنے محبوب محمدؐ
تے اپنی بنا کے بھیج۔ آکھیا علیٰ منظور اے آکھیا علی سرکار نے میری جوانی
میری شرم حیا۔ میری جواں مردی میری بہادری میری طاقت ہر تیری
رضا واسطے ہووے تے ہر نیک کم وچ مولا تہاں میری مدد کرنی اے میں
دنیا دی مدد ہاں تے مولا تسی میری مدد ہو آکھیا رب دی ذات نے جا علی
سب منظور اے۔ تسی عالم برزخ وچ میرے کول رہو گے جدوں تیک
ساری دنیا تخلیق نہیں ہو جاندی تسی میرے کول رہو گے تے میرے
پیغمبراں تے نبیاں تے اصحابؓ دی مدد کرو گے میرے حکم دے نال
اوہناں دی مدد کرو گے۔ نوح دا بیڑا طوفان وچوں کڈھو گے۔ آدم علیہ
السلام، نوح علیہ السلام توں لے کے خلیل اللہ، اسمعیل ذبیح اللہ، موسیٰ
کلیم اللہ، عیسیٰ روح اللہ تے محمد رسول اللہ تیک میری صفت بن کے ہر
نبی تے پیغمبر دے نال نال اوکھے ویلے رہو گے چاہے آدم دی جدائی دا
ویلا ہوئے چاہے نوح دے طوفان دا ویلا ہوئے، چاہے ابراہیم دے
اگ تے گلزار دا وقت ہوئے، چاہے اسمعیل دی قربانی دا ویلا ہووے،
چاہے موسیٰ دے دریائے نیل توں لنگھن دا ویلا ہوئے، چاہے اوہ داؤد
دی توبہ دا ویلا ہوئے۔ چاہے اوہ عیسیٰ دے آسمان تے اٹھان دا ویلا
ہوئے چاہے میدان حشر وچ میرے محبوب دے پکارن دا ویلا ہوئے

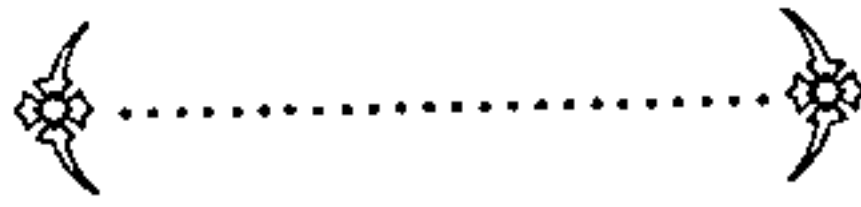
تسی خیر شکن ہوو گے علی ہر دور وچ تہاڈے نال آں تہانوں گڑتی میرا
 محبوب محمد ﷺ دیوے گاتے تسی سب توں پہلاں میرے محبوب ﷺ
 نوں ویکھو گے۔ علیؑ میں اپنی رحمت دے نال تہانوں کنج لیا اے جتھے
 کوئی نبی پیغمبر صحابی دکھ وچ آئے گاتے جدوں اوہ مینوں پکارے گاتے
 تہاڈے نال نال پکارے گا۔ تے آکھے گا (یا علیؑ مدد) تے میں تہانوں
 اپنے نال شامل کر کے اس نوں اوس دکھ وچوں کڈھاں گا چاہے اوہ نوح
 دی بیڑی ہووے تے بھانویں اوہ سلمان فارسی شیر دے سامنے کھلوتا
 ہووے علیؑ میں تہانوں اپنے حجاب وچ ٹوراں گاتے میری رحمت نال
 تسی ہر میدان وچ کامیاب ہوو گے علیؑ میرا حجاب میرے اوس محبوب
 محمدؐ دیاں کالیاں زلفاں تے چمکدا ہویا چہرہ اے علیؑ تے تسی وی اوس
 کالے لباس دے حجاب وچ نقاب پاکے جاؤ گے تے ہر مصیبت وچوں
 کڈھو گے علیؑ میں تہانوں ولایت دا شہنشاہ کرناں ہاں تہاڈے منہ
 وچوں نکلی ہوئی ہر گل میں پوری کراں گاتے تہانوں کرامتاں تے ولیاں
 دا بادشاہ کرناں ہاں میں تہاڈیاں روحاں نال وعدہ کرناں ہاں مینوں علم
 اے کہ تسی میرے واسطے میرے نال واسطے تے میرے محبوب دی امت
 واسطے تے میری خدائی واسطے بڑے دکھ جرنے نیں میں تہاڈے نال
 وعدہ کرناں ہاں کہ تا قیامت میری خدائی دے لوک تہاڈے تے تہاڈی

اولاد تے میرے محبوب تے اوہناں دی آل دے نعرے مار دے رہن
گے تے درود بھیج دے رہن گے علیؑ تسی میرا عشق وی ہوتے میرے
محبوب محمدؐ دا وی عشق ہو تسی میرا رحم وی ہوتے خوشی وی ہوتے میرا کرم
وی ہو۔

کرم جناں وی رب دے کول ہے سی سب علیؑ دے اُتے فرمادتا
نقشہ اپنے چہرے دا دے کے تے چہرہ علیؑ عبادت بنا دتا
کدی وجہ اللہ، کدی عین اللہ، کدی اسد اللہ کہہ کے اپنا نور دکھا دتا
اپنے گھر وچ علیؑ نوں جنم دے کے تے عرش فرش نوں سجدہ کرا دتا
(الحاج صوفی محمد یقوب)

دیکھی شہر مدینے اندر اک نور تجلی
نہ خانے کعبے نہ عرش معلیٰ کملی دے وچ اللہ

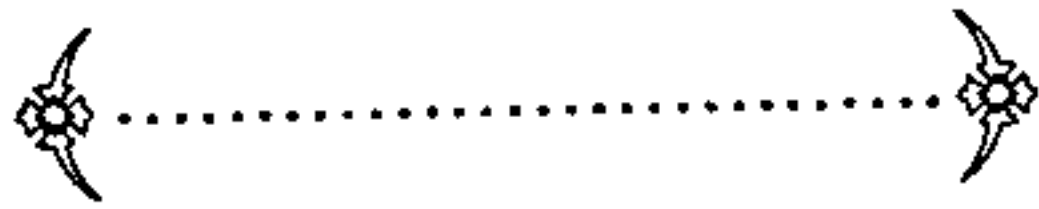
پڑھی نماز حسینؑ نے اک نوکھری مصلے نبوت دا پٹھ وچھا کے تے
 اُتے رب سوہنا تھلے رسولؐ سوہنا وچ دوہاں دے رنگ جما کے تے
 بچپن ویکھ حسینؑ دا رب آکھے رکھیں سوہنیا سین نوا کے تے
 سر چکیں نہ جدوں تک میں آکھاں پڑھ تسی ہور ودھا کے تے

پہلا محراب حسینؑ نوں پیا اوتھے جتھے ختم نبوت دی حد ہوگی
 تاہیوں نمازیاں باجمائیاں تھیں شان آقا حسینؑ دی ودھ ہوگئی

بے شک زہراً دا چن شہید کیتا پر شہید قرآن نہ کر سکے
 اوہ بولیا نیزے دی نوک اتے اوہدی بند زبان نہ کر سکے
 زخمی جلد قرآن دی کر کے تے کوئی حرف ویران نہ کر سکے
 وجود حسینؑ دا آواز ربی سی مسلمان پہچان نہ کر سکے

اسلام کے دامن میں اور اس کے سوا کیا ہے
اک ضرب یداللہی اک سجدہ شبریٰ

لا الہ تو پڑھ لیا اب لے مزہ تاثیر کا
لا الہ کی تہہ کے نیچے خون ہے شبیر کا
لا الہ کو پڑھنے والو لا الہ سے پوچھ لو
لا الہ تو بیچ گیا گھر لٹ گیا شبیر کا

سرکار نبی صلی اللہ علیہ وسلم پاک دے پنجاہ اقوال جیہڑے حضرت علی رضی اللہ عنہ سرکاری آپ نے فرمائے نیں

- ۱۔ اے علی رضی اللہ عنہ میری اُمت وچ اوہ سب توں وڈا بد بخت اے
جیہڑا تہانوں شہید کرے گا۔
- ۲۔ لوگو میری اُمت وچ میرے بعد سب توں وڈا عالم میرا ویر
علی رضی اللہ عنہ اے۔
- ۳۔ یا اللہ مینوں اوس وقت تک موت نہ دیناں جدوں تک مینوں
علی رضی اللہ عنہ نظر نہ آوے۔
- ۴۔ لوگو ایہہ سچ اے اللہ پاک نے مینوں حکم دتا کہ میں اپنی پیاری
بیٹی (فاطمہ) دا نکاح علی رضی اللہ عنہ نال کر دیاں۔
- ۵۔ بے شک میری (محمدؐ) دی نسل اللہ پاک نے علی رضی اللہ عنہ دی پشت
وچوں ودھائی اے۔
- ۶۔ بے شک اہل جنت وچوں جنت وچ داخل ہون والا پہلا شخص
علی رضی اللہ عنہ اے۔

۷۔ لوگو بے شک جنے سب توں پہلاں میرے نال نماز پڑھی اوہ
میرا ویر علی رضی اللہ عنہ اے۔

۸۔ لوگو بے شک پل صراط اُتے اک گھاٹی اے جہدے اُتوں
علی رضی اللہ عنہ دے بغیر کوئی نہیں گزر سکا۔

۹۔ لوگو جھیرا میرے اُتے ایمان لیا یا تے میری تصدیق کیتی میں
اوس نوں علی رضی اللہ عنہ دی ولایت دی وصیت کرناں واں۔

۱۰۔ لوگو اسلام دی مخالفت وچ پہلا سوراخ علی رضی اللہ عنہ دی مخالفت
اے۔

۱۱۔ میرے کول حوض کوثر تے سب توں پہلا آون والا علی رضی اللہ عنہ
اے۔

۱۲۔ لوگو اپنیاں محفلاں نوں علی رضی اللہ عنہ دے ذکر نال سجایا کرو۔

۱۳۔ عبادت گزارو علی رضی اللہ عنہ دے دروازے توں سوا مسجد دے
سارے دروازے بند کر دیو۔

۱۴۔ مومنناں دے اعمال نامے دا عنوان علی رضی اللہ عنہ دے نال انجام
عشق اے۔

۱۵۔ اے لوگو بہادر شخصیت علی رضی اللہ عنہ اور تلوار صرف ذوالفقار اے۔

۱۶۔ میرے امتیو احکام خداوندی میں (محمدؐ) پہنچاواں گا یا علی رضی اللہ عنہ

پہنچا دیے۔

۱۷۔ بے شک جنت و جہنم داخل ہووے گا جہیز علی رضی اللہ عنہ دے نال

آوے گا۔

۱۸۔ بے شک اپنا قرض میں خود ادا کراں گا یا میرا قرض علی رضی اللہ عنہ ادا

کرے گا۔

۱۹۔ ہر نبی دا اک دوست ہوندا اے میرا دوست میرا ویر علی رضی اللہ عنہ

اے۔

۲۰۔ ہر نبی دا اک محرم راز ہوندا اے میرا محرم راز میرا ویر

علی رضی اللہ عنہ اے۔

۲۱۔ ہر نبی دا اک وصی تے وارث ہوندا اے میرا وصی میرا وارث

میرا ویر علی رضی اللہ عنہ اے۔

۲۲۔ جہیز ایہہ چاہندا اے کہ عرب دے جواناں دا سردار ویکھاں اوہ

میرے ویر علی رضی اللہ عنہ نوں ویکھے۔

۲۳۔ میرا کلمہ پڑھن والیو جہدا میں مولا اوہدا علی رضی اللہ عنہ مولا۔

۲۴۔ اے لوگو میں تہانوں اپنے قربت والے ویر تے اپنے چچا دے

بیٹے (علی رضی اللہ عنہ) دے نال محبت دی وصیت کرناں۔

۲۵۔ قیامت والے دن آدم علیہ السلام اپنے پتر شیت علیہ السلام دے نال فخر

کرن گے میں اپنے ویر علی رضی اللہ عنہ دے نال فخر کراں گا۔

۲۶۔ اے لوگو ایس دنیا وچ تے آخرت وچ میرا ویر علی رضی اللہ عنہ اے۔

۲۷۔ انساناں وچ اللہنوں سب توں زیادہ جان والا علی رضی اللہ عنہ اے۔

۲۸۔ نیک انساناں دا امام تے فاجراں دا قاتل علی رضی اللہ عنہ اے۔

۲۹۔ مومناں دا امیر تے مسلماناں دا سردار علی رضی اللہ عنہ اے۔

۳۰۔ جیہڑا سب توں پہلاں میرے اُتے ایمان لیا یا اور نبیٰ نیا اوہ
علی رضی اللہ عنہ اے۔

۳۱۔ گناواں دی بخشش دا دروازہ علی رضی اللہ عنہ اے جیہڑا ایہدے وچ
داخل ہو گیا اوہ امن وچ ہو گیا۔

۳۲۔ میرے علم دا دروازہ اور جہدے نال میں بھیجیا گیا
(قرآن) اس کلام نوں بیان کرن والا علی رضی اللہ عنہ اے۔

۳۳۔ ہدایت دا جھنڈا اور ایمان دا مینارا علی رضی اللہ عنہ اے۔

۳۴۔ علی رضی اللہ عنہ دی اطاعت میری اطاعت اے تے علی رضی اللہ عنہ دی
نافرمانی میری نافرمانی اے۔

۳۵۔ علی رضی اللہ عنہ اپنے رب دی طرفوں روشن دلیل اے تے میں گواہی
دینا واں۔

۳۶۔ علی رضی اللہ عنہ جنت تے دوزخ نوں تقسیم کرن والا اے۔

- ۳۷۔ علی رضی اللہ عنہ حق دے نال اے تے حق علی رضی اللہ عنہ دے نال اے۔
- ۳۸۔ علی رضی اللہ عنہ قرآن دے نال اے تے قرآن علی رضی اللہ عنہ دے نال اے۔
- ۳۹۔ علی رضی اللہ عنہ ٹھوڈی تک ایمان نال بھریا ہو یا اے۔
- ۴۰۔ علی رضی اللہ عنہ میرے لئی ایس طراں اے جس طرح میرے بدن لئی میرا سر اے۔
- ۴۱۔ علی رضی اللہ عنہ میرے لئی ایس طراں ایں جس طراں موسیٰ علیہ السلام لئی ہارون علیہ السلام اے۔
- ۴۲۔ علی رضی اللہ عنہ میرے وچوں اے اور میں علی رضی اللہ عنہ وچوں آں تے میرے بعد ہر مومن دا مولا اے۔
- ۴۳۔ علی رضی اللہ عنہ اوس دا مولا اے جہدا میں مولا ہاں۔
- ۴۴۔ علی رضی اللہ عنہ میری جان اے تے میں علی رضی اللہ عنہ دی جان ہاں۔
- ۴۵۔ علی رضی اللہ عنہ دی جماعت کامیاب جماعت اے۔
- ۴۶۔ علی رضی اللہ عنہ اہل جنت دی چمک اے۔
- ۴۷۔ علی رضی اللہ عنہ مومنناں دے لئی ریڑھ دی ہڈی اے۔
- ۴۸۔ علی رضی اللہ عنہ میرا قرض اتارے گا تے میرا وعدہ پورا کرے گا۔
- ۴۹۔ علی رضی اللہ عنہ مینوں جاندا اے تے میں علی رضی اللہ عنہ نوں جاننا واں۔

۵۰۔ اللہ علی رضی اللہ عنہ نون جاندا اے اور میں وی علی رضی اللہ عنہ نون جانداواں

تے علی رضی اللہ عنہ مینوں تے اللہ دوہاں نون جاندا اے۔

☆.....☆.....☆

بھولی ہوئی صدا ہوں مجھے یاد کیجئے

تم سے کہیں ملا ہوں مجھے یاد کیجئے

ساغر فاؤنڈیشن

۵۱۔ میں علم دا شہر آں تے علی رضی اللہ عنہ اوس دا دروازہ اے۔

۵۲۔ میرے بعد علی رضی اللہ عنہ دا ذکر مشکلاں داخل اے۔

۵۳۔ اللہ پاک نے ہر فتح دا علم علی رضی اللہ عنہ دے ہتھ وچ دتا اے۔

۵۴۔ بے شک فقراء دا سردار علی رضی اللہ عنہ اے۔

۵۵۔ بے شک ولایت دا سردار علی رضی اللہ عنہ اے۔

۵۶۔ بے شک نجات تے بخشش دا راہ ذکر علی رضی اللہ عنہ اے۔

۵۷۔ بے شک اللہ دا کرم علی رضی اللہ عنہ اے۔

۵۸۔ بے شک اللہ دا چہرہ علی رضی اللہ عنہ اے۔

الحاج صوفی محمد یعقوب بقلم خود

- ۱- علی رضی اللہ عنہ شہا عالم امام کبیرا
 ۱- بعد از نبی شد بشیرِ نذیرا
 ۲- زمین، آسمان، عرش کرسی حکمش
 علی رضی اللہ عنہ داں علی کل شیء قدیرا
 ۳- علی رضی اللہ عنہ اخی محمد رسول است
 چوں موسیٰ گفت ہارون وزیرا
 ۴- علی رضی اللہ عنہ اولیاء را دلیل است برحق
 علی رضی اللہ عنہ انبیاء را، ولیاً نصیرا

عبدالرحمن جامی رحمۃ اللہ علیہ صاحب

اپنے عشق میں اپنے محبوب کی تلاش میں
اللہ پاک نے اپنے محبوب کی خاطر عرش فرش بنائے
اور خود عشق کیا محبوب سے

- ۱۔ علی رضی اللہ عنہ شہ عالم امام کبیرا
- ۱۔ کہ بعد از نبی شد بشیر نظیرا
- ۲۔ زمین، آسمان، عرش کرسی حکمش
- علی رضی اللہ عنہ داں علی کل شیء قدیرا
- ۳۔ علی رضی اللہ عنہ اخی محمد رسول است
- چوں موسیٰ گفت ہارون وزیرا
- ۴۔ علی رضی اللہ عنہ اولیاء را دلیل است برحق
- علی رضی اللہ عنہ انبیاء را۔ ولیاً نصیرا

☆.....☆.....☆

زمین کربلا

کیوں نہ پتھر بھی ویہہ جائے وانگ پانی
 جدوں سامنے کربلا دا حال ہوئے
 وطن دور تے ملے نہ گھٹ پانی
 مونہوں کرنا بھی نہ سوال ہوئے
 بے شک زہراؑ دا چن شہید کیتا
 پر شہید قرآن نہ کر سکے
 اوہ بولیا نیزے دی نوک اتے
 اوہدی بند زبان نہ کر سکے
 زخمی جلد قرآن دی کر کے تے
 کوئی حرف ویران نہ کر سکے
 وجود حسینؑ دا آواز ربی سی
 مسلمان پہچان نہ کر سکے
 حسینؑ ابن علیؑ، تہاڈا نام لیاں ہر بلا ٹلی
 (آمین)

الحاج صوفی محمد یعقوب

بارہ امام

- ۱- حضرت علیؑ
- ۲- حضرت امام حسنؑ
- ۳- حضرت امام حسینؑ
- ۴- حضرت امام زین العابدینؑ
- ۵- حضرت امام محمد باقرؑ
- ۶- حضرت امام جعفر صادقؑ
- ۷- حضرت امام موسیٰ کاظمؑ
- ۸- حضرت امام علی رضاؑ
- ۹- حضرت امام محمد تقیؑ
- ۱۰- حضرت امام علی نقیؑ
- ۱۱- حضرت امام حسن عسکریؑ
- ۱۲- حضرت امام مہدیؑ

مہندی قاسم دی

قاسمؑ دی مہندی لاواں میں قاسمؑ دی مہندی لاواں میں
 اج ویرن وی ٹر چلیا اے ایہنوں سہریاں نال سجاواں میں

ایہہ مہندی شام توں آئی اے ایہنوں موت خرید لیائی اے
 سر دے کے سارے بچڑیاں دا نانے دا دین بچاواں میں
 قاسمؑ دی مہندی لاواں میں قاسمؑ دی مہندی لاواں میں

رنگ مہندی دا ویکھو لال ہويا کیہ مظلوماں دا حال ہويا
 سر ننگے تپدیاں ریتاں تے نواں قبرستان بناواں میں
 قاسمؑ دی مہندی لاواں میں قاسمؑ دی مہندی لاواں میں

مہندی دی رسم ادا کر کے اساں وچھڑ جاناں اے فدا کر کے
 اے آسماناں دی چٹھی اے اتے لکھ دتا اے سرناواں میں
 قاسمؑ دی مہندی لاواں میں قاسمؑ دی مہندی لاواں میں

ایہہ مالک توں قربان ہوئے ایہہ رب سوہنے دی جان ہوئے
 خوش ہو کے سارے پچڑیاں نوں ہتھیں اپنے دفنانواں میں
 قاسمؑ دی مہندی لاواں میں قاسمؑ دی مہندی لاواں میں

شاعر غربت محمود الحسن بٹ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خطبہ

جناب سرکار امام عالی مقام حضرت امام حسین رضی اللہ عنہ و ایزید دی فوج نوں آخری خطاب تے فرمایا سرکار عالی مقام سرکار نے اے لوگو ذرا غور نال سنو تے سمجھو میریاں گلاں نوں اج توں بعد فیر ساڈی ملاقات قیامت دے دیہاڑے ہووے گی۔

لوگو! (ساڈیاں) گلاں نوں غور نال سنو تے (سانوں) پچپانوں اسی کون ہاں۔ کیوں کے تسی (سانوں) نہیں جاندے۔ اج (اسی) تہاڑے سامنے میدانِ کربلا وچ کھلوتے ہوئے آں ایس میدان نوں تے ایس میدان دی سرخ مٹی نوں (اسی) بہت پہلے ویکھ بیٹھے آں۔ تے اپنے رب نال وعدہ کر بیٹھے آں کہ اسی اپنے جد امجد دی شہادت تے عمل کرن لئی اپنے اہل و عیال نال پیش ہوواں گے۔ لوگو اج ایس میدان کربلا وچ اسی اپنے رب نال کیتے ہوئے وعدے نوں نبھاواں گے تے عمل کر کے دکھاواں گے۔ ساڈا رب سانوں جاندا اے اسی باوفا ہاں تے اسی ہمیشہ اپنے کیتے ہوئے وعدیاں تے عمل کیتا

اے۔ بے شک لوگو تسی سانوں نہیں جاندے۔ تے سنو میں نو اسہ رسولؐ
ہاں تے ساڈی سواری نبوتؐ دے موہڈھے نہیں۔ تے اسی پشت رسولؐ
تے مہر نبوت تے سجدیاں دا آغاز کیتا اے۔ ساڈی خوشی تے میرے
رب نے وی آمین آکھیا اے جیہدا ثبوت جبریل امین اے تے
ساڈے سجدیاں تے نبوتؐ وی سجدے وچ رہی اے ساڈے سجدے دا
آغاز مہر نبوتؐ اے تے سجدیاں دی انتہا اینہہ میدان کربلا اے۔ لوگو غور
نال سنو تے ساڈے دل غور نال ویکھو اسی علیؑ شیر خدا رضا الہی فاتح
خیبر دے فرزند ہاں۔ ساڈی ماں جنت دی وارث اے تے اوہ دختر
رسولؐ اے۔ ساڈی تربیت دی ابتداء ساڈا ویر حسنؑ اے۔ ساڈی
گروہتی ساڈے حلق وچ لعاب نبوتؐ اے تے اسی فرزند ہاں مولا
علیؑ مشکل کشادے تے امامت ساڈا منصب اے۔ امیر المؤمنین دا
فرزند ہون تے سانوں مان اے۔ اسی صاحب منیٰ ہاں تے سانوں
صاحب منیٰ دا فرزند ہون تے فخر اے۔ ساڈی خوشی وچ اللہ پاک دی
خوشی اے تے اسی اللہ پاک دی مرضی تے خوشی واسطے اپنے اہل و عیال
نال میدان کربلا وچ کھڑے ہاں۔ لوگو تسی ساڈیاں ساہنواں نوں بند
کرن لئی کھلوتے ہوئے او پر یاد رکھو اسی سدا زندہ ہاں اور اساں تا
قیامت زندہ رہنا اے تے تہاڈا کوئی نشان نہیں رہنا تے کوئی تہاڈا ناں

لین والا نہ رہے گا۔ تسی اپنے بے دین امیر کولوں انعام دے لالچ وچ
 اولاد علی رضی اللہ عنہ تے آل نبی صلی اللہ علیہ وسلم دیاں جاناں تے عزتاں دے دشمن بن
 گئے او تہاڈا ایہہ عمل قیامت تک تہانوں دوزخ وچ ساڈے گا۔ لوگو جو
 لالچ تہانوں تہاڈے امیر بے دین نے دتا اے اوس کولوں کئی گنا زیادہ
 اسی تہانوں دے سکے آں پر تسی تے گمراہ ہو چکے ہو تسی سدھی راہ تے
 نہیں آؤ گے۔ تسی ساڈے ساہ بند کر کے اپنے لئی توبہ دے دروازے بند
 کر لو گے۔

لوگو: سنو کہ ساڈی شان کیہ اے۔ اسی محبوب ہاں اپنے رب رحیم۔ کریم
 دے تے رب عاشق اے اوس عشق کیتا اے ساڈی ذات تے صفات
 ناں رب بخشى اے نماز سانوں۔ رب بخشى سخاوت سانوں۔ رب بخشى
 عاجزى سانوں۔ رب بخشى صبر دی ابتدا تے انتہا سانوں۔ ایہہ ساری
 کائنات، ایہہ عرش کرسی ایہہ زمین زمین چن تارے، ایہہ کہکشاں ساڈی
 راہ گزراے تے ستارے ساڈے نقش قدم نیں۔ قطب ساڈی سمت دا
 تعین کردا اے۔ قاب قوسین ساڈی منزل اے۔ بیعت المعمور ساڈا پڑاؤ
 اے۔ بسم اللہ ساڈا افتتاح اے تے بلغ العلیٰ ساڈا اختتام اے۔ انما
 ساڈی طینت اے۔ الف۔ لام۔ میم ساڈا تعارف اے تے العصر ساڈی
 حیثیت اے۔ سورۃ فیل ساڈا ماضی اے۔ سورۃ الفجر ساڈی رنگت اے

تے آیت فی القربیٰ ساڈی قیمت اے سورۃ الدھر ساڈی سخاوت
 اے۔ تے من یشری ساڈا استحقاق اے۔ سورۃ ساڈا اوڑھنا بچھو
 اے۔ سورۃ منزل ساڈا حجاب اے۔ سورۃ القدر ساڈیاں قدریں نیں ہتے
 اسی حالت نماز وچ قبلیاں دا رخ سدھا کرنے آں۔ رکوع وچ ایسی
 فروع دیاں ضرورتاں پوریاں کرن دی توفیق رکھنے آں۔ ساڈی وضو
 داری داناں شریعت اے۔ اسی ابراہیمی۔ اسماعیلی تے ہاشمی آں سید آں
 لوگوں سنو تہاڈے بزرگ ساڈے نانا حضور صلی اللہ علیہ وسلم دے تیس ۲۳ سالہ دور وچ
 نہیں سدھر سکے۔ تسی ایس امامت استغاثہ کولوں کدوں سدھر گے۔ تسی
 انعام تے ہوس دے لالچ وچ اٹھے ہو کے اپنے پیغمبر دے ناموس ایس
 روشن چراغ نوں بجھان تے تکلے ہوئے او۔ پر یاد رکھو ایہہ چراغ
 قیامت روشن رہے گا۔ تہاڈا ایہہ عمل تہانوں تا قیامت دوزخ وچ
 ساڈے گا۔ (حسینؑ ابن علیؑ دا نام تا قیامت زندہ رہے گا)

بے شک زہراً دا چن شہید کیتا پر شہید قرآن نہ کر سکے
 اوہ بولیا نیزے دی نوک اتے اوہدی بند زبان نہ کر سکے
 زخمی جلد قرآن دی کر کے تے کوئی حرف ویران نہ کر سکے
 وجود حسینؑ دا سی آواز ربی مسلمان پہچان نہ کر سکے
 الحاج صوفی محمد یعقوب بقلم خود

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

امام عالی مقام سرکار امام حسین رضی اللہ عنہ

کا آخری خطبہ یزید کی فوج کو

لوگو میری باتوں کو غور سے سنو اور مجھے پہچانو میں کون ہوں کیا تم مجھے نہیں جانتے آج میں تمہارے سامنے جس میدان میں کھڑا ہوں اس کا نام کربلا ہے میں تو اس کو بہت پہلے دیکھ چکا ہوں اور اپنے رب سے وعدہ کر چکا ہوں کہ اپنے جدا مجد کی شہادت پر عمل کیلئے اپنے آپ کو اور اپنے اہل و عیال کو پیش کروں گا اور آج اس میدان کے اندر میں اپنے اس وعدے کو نبھاؤں گا۔ میرا رب مجھے جانتا ہے کہ ہم باوفا ہیں ہم نے اپنے کئے ہوئے وعدہ پر ہمیشہ عمل کیا ہے لیکن تم ہمیں نہیں جانتے تو سنو میں تو اسے رسول صلی اللہ علیہ وسلم ہوں اور میری سواری نبوت تھی نبوت کے کاندھوں پر سواری کی ہے اور پشت رسول اور مہر نبوت پر سجدے کئے ہیں میری خوشی پر میرے رب نے بھی آمین کہا اور میرے سجدوں پر نبوت بھی سجدے میں رہی سجدے کی ابتدا پشت نبوی اور مہر نبوت ہے اور ہمارے

سجدوں کی انتہا یہ میدانِ کربلا ہے۔ لوگو میری طرف غور سے دیکھو اور سنو
 میں علی رضی اللہ عنہ شیرِ خدا رضا الہی فاتحِ خیبر کا فرزند ارجمند ہوں۔ میری ماں
 جنت کی وارث اور دخترِ رسولؐ ہے۔ میری تربیت کی ابتدا میرا بھائی
 حسن رضی اللہ عنہ ہے ہم ہاشمی سید ہیں ہماری تربیت اور ابتدا سچائی سے شروع
 ہوتی ہے۔ میری گھٹی میرے حلق میں نبوت کا لعاب ہے اور فرزندِ مولا
 علیؑ مشکل کشا ہوں اور امامت ہمارا منصب ہے امیر المؤمنین کا فرزند
 ہونے پر مجھے فخر ہے۔ ہم صاحبِ منیٰ ہیں اور مجھے صاحبِ منیٰ کا فرزند
 ہونے پر فخر ہے۔ میری خوشی میں اللہ پاک کی خوشی ہے اور میں اللہ کی
 مرضی اور خوشی کیلئے اپنے اہل و عیال کے ساتھ اس میدانِ کربلا میں کھڑا
 ہوں۔ ارے لوگو تم ہماری سانسیں بند کرنے کیلئے کھڑے ہو لیکن یاد رکھو
 ہم تو سدا زندہ ہیں اور زندہ رہیں گے لیکن تمہارا کوئی نشان نہ رہے گا۔ تم
 انعام کے لالچ میں آلِ رسول صلی اللہ علیہ وسلم کی جانوں اور عزت کے دشمن بن
 گئے ہو لیکن یاد رکھو یہ تمہارا عمل تمہیں قیامت تک دوزخ میں جلائے گا۔
 جتنا تمہیں لالچِ انعام کا اپنے امیر سے ہے اُس سے کئی گنا زیادہ ہم
 تمہیں دے سکتے ہیں۔ لیکن تم گمراہ ہو چکے ہو تم راہِ راست پر نہیں آؤ
 گے۔ تم ہماری سانسیں بند کر کے اپنے لئے توبہ کا دروازہ بند کر لو گے۔

بسم اللہ الرحمن الرحیم

لوگو سنو ہم تمہیں بتائیں کہ ہماری شان کیا ہے۔ ہم محبوب ہیں اپنے رب حیم و کریم کے اور محبوب ہیں رب کائنات کے۔ یہ تمام کائنات یہ عرش کرسی یہ زمین۔ زمین ہمارے لئے تخلیق ہوئے ہیں۔ لوگو کہکشاں ہماری راہ گزر ہے۔ ستارے ہمارے نقش قدم ہیں۔ قطب ہماری سمت کا تعین کرتا ہے۔ قاب قوسین ہماری منزل ہے۔ بیت المعمور ہمارا پڑاؤ ہے۔ بسم اللہ ہمارا افتتاحیہ اور بلغ العلیٰ اختتام ہے۔ انما ہماری طنیت ہے اور الف۔ لام۔ میم ہمارا تعارف ہے اور العصر ہماری حیثیت اور سورۃ فیل ہمارا ماضی ہے۔ الفجر ہماری رنگت ہے اور فی القربی ہماری قیمت ہے۔ سورۃ الدھر ہماری سخاوت ہے اور من یشری ہمارا استحقاق ہے۔ طہ ہمارا اوڑھنا بچھونا ہے اور سورۃ منزل ہمارا حجاب ہے۔ سورۃ القدر ہماری قدریں ہیں اور ہم حالت نماز میں قبلوں کا تعین کرتے ہیں۔ لوگو ہم رکوع میں فروع کی دیگر ضرورتیں پوری کرنے کی توفیق رکھتے ہیں۔ لوگو ہماری وضع داری کا نام شریعت ہے اور ہم ابراہیمی۔ اسماعیلی ہاشمی سید ہیں۔ لیکن تمہارے بزرگوں نے ہمارے نانا حضور کے تیس ۲۳ سالہ دور کا اثر نہیں لیا تم اس امامت استغاثہ سے کب سدھرو گے تم انعام اور ہوس کے لالچ میں اندھے ہو کر اپنے پیغمبر

کے ناموس اور اس کے روشن چراغ کو بجھانے پر تکلے ہوئے ہو لیکن یہ
چراغ تا قیامت روشن ہی رہیں گے تمہارا یہ عمل تمہیں تا قیامت دوزخ
میں جلاتا رہے گا۔ (حسینؑ ابن علیؑ کا نام ہمیشہ زندہ رہے گا) آمین

اسلام کے دامن میں اور اس کے سوا کیا ہے
اک ضرب ید اللہی اک سجدہ شبیریؑ

لالہ تو پڑھ لیا اب لے مزہ تاثیر کا
لالہ کی تہہ کے نیچے خون ہے شبیرؑ کا
لالہ کو پڑھنے والو لالہ سے پوچھ لو
لالہ تو بیچ گیا گھر لٹ گیا شبیرؑ کا

قتل حسینؑ اصل میں مرگ یزید ہے
اسلام زندہ ہوتا ہے ہر کربلا کے بعد

ساغر آؤ ماتم شبیر کو چلیں
تھرا گئے ہیں لوح و قلم نین رو پڑے
دیکھا جو ماہ رنج و الم نین رو پڑے
یہ بھی حسینؑ کا ہے کرم نین رو پڑے

بسم اللہ الرحمن الرحیم

جناب سرکار امام عالی مقام حضرت امام حسینؑ دا یزید دی فوج
نوں آخری خطاب تے فرمایا سرکار عالی مقام سرکار نے اے لوگو ذرا غور
نال سنو تے سمجھو میریاں گلاں نوں، آج توں بعد فیر ساڈی ملاقات
قیامت دے دیہاڑے ہووے گی۔

- ۱۔ نبوت دا لعاب میری گھٹھی وچ اے۔
- ۲۔ تے میں فرزند رسولؐ تے بتول آں۔
- ۳۔ امامت میرا منصب اے۔
- ۴۔ امیر المؤمنین دا فرزند ہون تے مینوں فخر اے۔
- ۵۔ میں صاحب منیٰ دی نسل آں تے مینوں صاحب منیٰ دا فرزند
ہون تے فخر اے۔
- ۶۔ اے لوگو میں حسنؑ دی تربیت آں۔
- ۷۔ تے ایہہ حجت اے اللہ پاک دی طرفوں۔
- ۸۔ اے لوگو تسی میری ساہ نوں بند کر کے اپنے لئی توبہ دے
دروازے بند کر لو گے۔

۹۔ اولوگو! سنو جنے انعام والا لچ تہانوں اپنے امیر کولوں اے اوس
توں ہزار گنا میں تہانوں تہاڈے اک سوال تے عطا کر سکنا
وال۔

۱۰۔ اے لوگو غور نال سنو کہکشاں ساڈی راہ گزراے۔

۱۱۔ ستارے ساڈا نقش قدم نیں۔

۱۲۔ قطب دی سمت ساڈے نال اے۔

۱۳۔ قاب قوسین ساڈی منزل اے۔

۱۴۔ بیعت المعمور ساڈا پڑاوا اے۔

۱۵۔ بسم اللہ ساڈا آغاز اے تے بلغ العلیٰ ساڈا انجام اے۔

۱۶۔ انما ساڈی طینت اے تے الف۔ لام۔ میم ساڈا تعارف اے۔

۱۷۔ تے العصر ساڈی حیثیت اے تے سورۃ فیل ساڈا ماضی اے۔

۱۸۔ سورۃ الدھر ساڈی سخاوت اے تے من یشری ساڈا استحقاق

اے۔

۱۹۔ سورۃ الفجر ساڈی رنگت اے تے فی القربیٰ ساڈی قیمت اے۔

۲۰۔ طہ ساڈا اوڑھنا بچھونا اے تے سورۃ منزل ساڈا حجاب اے۔

۲۱۔ سورۃ القدر ساڈیاں قدریں اے اور حالت نماز وچ اسی قبلیاں

دا تعین کرنے آں۔

۲۲۔ اے لوگو اسی حالت رکوع وچ فروع دیاں ساریاں ضرورتاں

پوریاں کرن دی توفیق رکھنے آں۔

۲۳۔ لوگو ساڈی وضع داری دا ناں شریعت اے تے اسی ابراہیمی

آں۔

۲۴۔ اے لوگو تہاڈے بزرگاں نے میرے نانا حضور نبی پاک دی

تیس ۲۳ سالہ تربیت کولوں نصیحت نہیں لئی تے تسی ایس امام

کولوں کدوں سدھرو گے تسی انعام تے ہوس دے لالچ وچ

اپنے پیغمبر دے لال اوہدے روشن چراغ نوں بجھان تے تکلے

ہوئے او تہاڈا ایہہ عمل تہانوں تا قیامت دوزخ وچ ساڑے

گا۔

بے شک زہراؑ دا چن شہید کیتا پر شہید قرآن نہ کر سکے

اوہ بولیا نیزے دی نوک اُتے اوہدی بندزبان نہ کر سکے

زخمی جلد قرآن دی کر کے تے کوئی حرف ویران نہ کر سکے

وجود حسینؑ دا سی آواز ربی مسلمان پہچان نہ کر سکے

(امام حسین رضی اللہ عنہ ابن علی رضی اللہ عنہ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سرکارِ امامِ عالی مقامِ حضرتِ امامِ حسینؑ کا

یزید کی فوج کو آخری خطاب

فرمایا عالی مقامِ سرکار نے اے لوگو غور سے سنو اور سمجھو میری

بات کو:

- ۱- نبوت کا لعاب میری گھٹی میں ہے۔
- ۲- میں فرزندِ رسولؐ و بتول ہوں۔
- ۳- امامت میرا منصب ہے۔
- ۴- امیر المؤمنین کا بیٹا ہونے پر مجھے فخر ہے۔
- ۵- میں صاحبِ منیٰ ہوں اور مجھے صاحبِ منیٰ کا فرزند ہونے پر فخر ہے۔
- ۶- لوگوں میں حسنؑ کی تربیت ہوں۔
- ۷- یہ اتمامِ حجت ہے اللہ پاک کی طرف سے۔
- ۸- یاد رکھو تم میری سانس بند کر کے اپنے لئے توبہ کا دروازہ بند کر

لوگے۔

- ۹۔ اے لوگو انعام کا تمہیں اپنے امیر سے جتنا لالچ ہے اُس سے ہزار گنا زیادہ میں تمہیں ایک سوال پر عطا کر سکتا ہوں مگر تم نسللاً بھکاری ہو سنو اور اس پر بحث کر لو۔
- ۱۰۔ لوگو کہکشاں ہماری راہ گزر ہے۔
- ۱۲۔ ستارے ہمارے نقشِ قدم ہیں۔
- ۱۳۔ قطب ہم سے سمت کا تعین کرتا ہے۔
- ۱۴۔ قابِ قوسین ہماری منزل ہے۔
- ۱۵۔ بیعتِ المعمور ہمارا پڑاؤ ہے۔
- ۱۶۔ بسم اللہ ہمارا افتتاحیہ اور بلغ العلیٰ اختتامیہ ہے۔
- ۱۷۔ انما ہماری طنیت ہے اور الف۔ لام۔ میم ہمارا تعارف ہے۔
- ۱۸۔ والعصر ہماری حیثیت ہے اور سورۃ فیل ہمارا ماضی ہے۔
- ۱۹۔ والفجر ہماری رنگت ہے اور فی القربیٰ ہماری قیمت ہے۔
- ۲۰۔ سورۃ الدھر ہماری سخاوت ہے اور من یشری ہمارا استحقاق ہے۔
- ۲۱۔ سورۃ طہ ہمارا اوڑھنا بچھونا ہے اور سورۃ منزل ہمارا حجاب ہے۔
- ۲۲۔ سورۃ القدر ہماری قدریں ہیں اور ہم حالت نماز میں قبلوں کا تعین کرنے پر قادر ہیں۔

۲۳۔ لوگو ہم رکوع میں فروع کی دیگر ضرورتیں پوری کرنے کی توفیق رکھتے ہیں۔

۲۴۔ لوگو ہماری وضع داری کا نام ہی شریعت ہے اور ہم ابراہیمی ہیں۔

اے لوگو تمہارے بزرگوں نے ہمارے نانا حضور ﷺ کے تیس ۲۳ سالہ دور کا اثر نہیں لیا اور تم اس امامت استغاثہ سے کب سدھرو گے تم تو انعام اور ہوس کے لالچ میں اپنے ہی پیغمبر کے ناموس کو رسوا کرنے پر تلے ہوئے ہو اور یہ تمہارا عمل تمہارے لئے دائمی عذاب کا موجب بنے گا۔

حسینؑ ابن علیؑ آپ کا نام لیا ہر بلا ٹلی (آمین)

یا نبیؑ تیرا حسینؑ یا علیؑ تیرا حسینؑ ہر نبی دے نال رب کہوے میرا حسینؑ
 جسم سجدہ نماز روح اے دوہاں دی اکو جستجو اے
 نماز بولی میں مرنہ جاواں سجدہ آکھے میں دب نہ جاواں
 اذان بولی بلالؓ ہووے۔ غازی وی بے مثال ہووے
 کلمہ حق دا اے کہن لگا۔ میں نہیں دُنیا تے رہن لگا
 قرآن آکھے سفر اے ڈونگا میرا تے ہر حرف اے گونگا
 اوتھے امام عالی مقام سرکار حسینؑ بولے میں آں قاری
 اذان اکبرؓ دی ہوئی اے جاری مصلیٰ تیراں دا وچھا کے
 سجدے اندر سرنوں کٹا کے نیزے اُتے میں چڑھاں گا
 قرآن دی ہر سورت پڑھاں گا۔

فاطمہؑ دالال سوہنا حسینؑ یا نبیؑ تیرا حسینؑ یا علیؑ تیرا حسینؑ
 ہر نبی دے نال رل کے رب آکھے میرا حسینؑ
 حسینؑ کلمے دی بنا اے۔ حسینؑ فانی نہیں بقا اے
 حسینؑ سجدے دا وجود اے حسینؑ اے واجب درود اے
 حسینؑ کعبے دا نظارہ حسینؑ بخشش دا سہارا
 حسینؑ درواں دی کہانی۔ حسینؑ زہراؑ دی نشانی

☆.....☆.....☆

شعر دی آمد ہووے تے فیر شعر کوئی لکھدا اے
 بھاویں اُتوں آوے تے بھاویں اندروں آوے فیر کوئی لکھدا اے
 کوئی سوچ اپنی نوں لے کے بہہ گیا تے کوئی باہر نوں ویکھ کے لکھدا اے
 رب نوں ویکھنا پیا واں کہ اوہ بندے دے نصیب وچ کیہ لکھدا اے
 کدرے مصیبت وچ دوڑ دا اے تے کدرے مقدر وچ وڑ کے لکھدا اے
 گر و دوارے تے چرچ تے کدرے وکھریاں دور جنگل وچ لکھدا اے
 لکھ لکھ بندانہ رجیا جدوں ویکھیا تے اپنے ہی نصیب پیا لکھدا اے
 جدوں ویکھیا غور دے نال میں بندہ آپ اپنے عملاں نوں لکھدا اے
 رب تے لکھیا صاف قرآن اندر بندہ اپنے مقدر آپ لکھدا اے
 الحاج محمد یعقوب

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حسینؑ سب دا۔ حسینؑ رب دا۔

حسینؑ تیرا۔ حسینؑ میرا

اوہ مندے نیں۔ اوہ جاندے نیں۔ حسینؑ سب دا۔ حسینؑ گل
 امامت۔ دُر پیغمبرؐ نبیؑ دا پرتو۔ نشان حیدر۔ چراغ مسجد۔ غلاف کعبہ۔ وقار
 منبر۔ بنائے سجدہ۔ اوہ مصطفیٰؐ دا۔ اوہ مرتضیٰؑ دا۔ اوہ انبیاء دا۔ اوہ اولیاء
 دا۔ اوہ صوفیاں دا۔ قلندراں دا۔ اوہ خشکیاں دا۔ اوہ سمندراں دا۔ شجر حجر
 وچ۔ گل و قمر وچ۔ اوہ برگ تر وچ۔ ثمر ثمر وچ۔ چمن چمن وچ۔ کلی کلی
 وچ۔ نگر نگر وچ۔ گلی گلی وچ۔ طبق وی اوہدے۔ فلک وی اوہدے۔
 بشر وی اوہدے۔ مُلک وی اوہدے۔ نبیؑ وی اوہدا۔ خدا وی اوہدا۔ ساڈا
 مشکل کشا وی اوہدا۔ اوہ ابتداء وچ۔ اوہ انتہا وچ۔ کدی نبیؑ وچ تے
 کدی خدا وچ۔ حسینؑ کون و مکاں دامالک۔ حسینؑ دوہاں جہاں دا
 مالک۔ رضا دا بندہ وفا دا بانی۔ شہید اعظم۔ خلیفہ ثانی۔ کتاب یزداں دی
 ترجمانی۔ نبیؑ دے دین دی کھری نشانی۔ حسینؑ اُمت دا پیشوا اے۔
 حسینؑ ملت دا رہنما اے۔ نہ جس نے نیا۔ نہ جس نے جانیا۔ دوزخ

اوس دا ٹھکانہ۔ اوہ مندے نہیں۔ اوہ جاندے نہیں۔ حسینؑ سب دا حسینؑ
رب دا۔

حسینؑ انسانیت دا پیکر۔ حسینؑ ہادی۔ حسینؑ رہبر۔ حسینؑ مظلوم دا
سہارا۔ حسینؑ نوں فرعونیت نہیں گوارا۔ حسینؑ درجات دا مخالف۔ حسینؑ
طبقات دا مخالف۔ اوہ جاہ و حشمت دی۔ توں باغی۔ حرم توں نکلیا علم
اڈاندا۔ یزیدیت دے محلاں نوں ڈھاندا۔ ملوکیت دے نشان مٹاندا۔
ہراک آمرداسر جھکاندا۔ حسینؑ اک انقلاب لیا یا۔ بقادی ایسی کتاب
لیا یا۔ کیتے نے حسینؑ نے دماغ روشن۔ لہو اپنے دے نال چراغ روشن۔
کہ جہدا عنوان اے شہادت۔ شہید زندہ اے تا قیامت حسینؑ نام اے
غیر فانی۔ ہے جہدی مرہون زندگانی۔ جتھے جتھے ظلم دا نشان اے۔ حسینؑ
دی خوشبو رواں دواں اے۔ حسینؑ اللہ دا سپاہی۔ جہدی ٹھوکر وچ اے
بادشاہی۔ حسینؑ دے نقش پاتے چل کے۔ جہان نوں رکھ دیو بدل
کے۔ حسینؑ عرفان و آگہی اے۔ حسینؑ تکمیل زندگی اے۔ کیتے نے
حسینؑ نے دماغ روشن۔ لہو اپنے دے نال چراغ روشن۔

حسینؑ جے کرنہ شہید ہوندا۔ تے اج گھر گھر یزید ہوندا۔ جے
کر کر بلا وچ نہ لہو دیندا۔ تے دین حق نا تمام رہندا۔ جیکر آل محمد عظیم نہ
سہندی زبان قرآن وی گنگ رہندی۔ نبیؐ دی سنت عیاں نہ ہوندی۔

خدا دے گھر وچ اذان نہ ہوندى۔ بشر دے سینے تے زنگ ہوندا۔ جہان
 دا کوئی ہو راى رنگ ہوندا۔ یزیدیت دے اصول ہوندے۔ نماز۔ روزہ
 فضول ہوندے۔ اوہ مندے نے۔ اوہ جاندے نے۔ حسینؑ سب دا۔
 حسینؑ رب دا۔ حسینؑ اسلام دا محافظ۔ نبیؐ دے پیغام دا محافظ۔ حسینؑ
 قرآن دا رکھوالا۔ حسینؑ دین تے ایمان دا رکھوالا۔ تپش جد ویکھی ہوا
 وچ۔ چھپایا اسلام نوں عبا وچ۔ حسینؑ جے کرنہ شہید ہوندا۔ اج گھر گھر
 یزید ہوندا۔ جیکر کربلا وچ لہو نہ ویندا۔ اج گھر گھر یزید ہوندا۔ (جناب
 زینب دی ردا وچ۔ جیہڑی کئی گئی دشت کربلا وچ۔ جناب اصغرؑ دے
 اُس لہو وچ جیہڑا ویہہ گیا دین دی آبرو وچ۔ جناب عباسؑ دے علم
 وچ۔ جیہڑا سربکف سی راہ ستم وچ۔ مٹے جو چرخ ہدی دے تارے۔ بہا
 کے لہو دے دھارے۔ لکھے نیں قرآن دے پارے۔ واسطے اُمت دے
 لٹایا گھرنوں۔ نبیؐ دے دین تے کٹایا سرنوں۔ نبیؐ دے پیار یو کتھے او
 تسی۔ آؤ حسینؑ دا دن مناؤ۔ سب اختلاف بھل جاؤ۔ رضا دے رہبر دا
 دن مناؤ۔ حسینؑ سب دا۔ حسینؑ رب دا۔ حسینؑ تیرا۔ حسینؑ میرا۔ حسینؑ
 علیؑ دا۔ حسینؑ نبیؐ دا۔ حسینؑ رب دا۔ حسینؑ سب دا۔

بقلم خود

الحاج صوفی محمد یعقوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ٹیلا زینبہ

ٹيلا اوہنوں کہندے نیں جیہڑا اچا ہووے زمین توں
 خود زمین نوں زمین نے اچھالیا ہووے زمین توں
 پتھر دے ٹیلے نیں کدرے خاک دے ٹیلے
 چن تے تارے نیں افلاک دے ٹیلے
 تے اگے ودھینے تے اوج ثریا وی ٹیلا اے
 تے اوس توں اگے ارفع عرش معلیٰ وی ٹیلا اے
 جیہڑا ارفع تے اچا ہووے کہندا اے اوس نوں ٹیلا
 القصہ اچائی نوں کہیا جاندا اے ٹیلا
 عیسیٰ دی صلیب نوں وی کہہ سکدے او ٹیلا
 اوس وار دے اسواد دی پستی وی ٹیلا
 جہدے اُتے در خیبر ہووے اوہ انگشت وی ٹیلا

بچہ ہووے پشت اُتے تے پشت وی ٹیلا
 قرآن ہووے قرآن تے، تے الف لام، میم دا ٹیلا
 نیزے تے ہووے جے سرتے اسلام دا ٹیلا
 منبر ہووے کجاویاں دا تے اعلان دا ٹیلا
 کاندھے تے علیؑ ہوئے تے ایمان دا ٹیلا
 کعبہ وچ پیدا ہوئے تے قبلے توں بالا
 بستر تے سوں جائے تے نبیاں توں اعلیٰ
 اک ٹیلا جیہڑا قبلہ لئی وقف سی
 اک ٹیلا جیہڑا میدانِ صفا، مروہ لئی وقف سی
 اک طور دا ٹیلا جیہڑا موسیٰؑ لئی سی
 ٹیلے تے ای سی عارِ حرا مثل ستارا
 تے ٹیلے تے ای اللہ نے قرآن اتارا
 جس ٹیلے دا ذکر کرن لگاواں میں
 ایس نظم دے نقشے وچ جنہوں بھرن لگاں واں میں
 اوہ خاک دا ٹیلا اے نہ پتھر دا ٹیلا
 اوہ ٹیلا اے خونِ شہیداں بہتر (72) دا ٹیلا

بنیاد اُوہدی اُٹھدی اے کربل دی زمین وچوں
 تے چوٹیاں اُوہداں اُچیاں نین عرش برین توں
 جبریل امین نوں کہندیاں میں سنیا اے
 آدم وی ٹیلے دی مٹی دا بنیا اے
 عرش تے گنی گئی اوس ٹیلے طور دی مٹی
 ہر اک نبی لے کے آیا اس نور دی مٹی
 آدم اوس نوں پیشانی دے وجدان چہ لیائے
 ایوب اوس نوں صبر دے جزدان چہ لیائے
 موسیٰ اوس نوں ہیبت دے طلسمات وچ لیائے
 روح اللہ مسیحا دی کرامات وچ لیائے
 اس مٹی وچ یعقوب دے اتھرواں دی نہی اے
 اوہ مٹی گل عارض یوسف وچ رنگی اے
 اوہ ٹیلا خلیل اللہ دی خلت نال بنیا اے
 اوہ ٹیلا محمد دی نبوت نال بنیا اے
 اوہ ٹیلا نہیں حیدر کرار دی خو اے
 عبد اللہ دا، عمران دا، ہاشم دا لہو اے

اوس ٹیلے دیاں تصویریاں فرشتیاں نے اتاریاں
 راتاں اوتھے نبیاں نے عبادت وچ گزاریاں
 یونس دیاں دعاواں دا سہارا اے اوہ ٹیلا
 تے نوح دی کشتی دا کنارہ اے اوہ ٹیلا
 جبریل امین پرواز کر دے نہیں اوتھوں
 تے تحت سلیمان وی اڈ دا اے اوتھوں
 اوس ٹیلے توں ای نبیاں دے سر تاج گئے سن
 معراج دی شب صاحب معراج گئے سن
 اوہ ٹیلا جیہڑا ساریاں ٹیلیاں دا سر تاج اے ٹیلا
 اللہ دی زینب " دی معراج اے ٹیلا
 کعبے وچ (اسود) اے اوس ٹیلے دا پتھر
 اوس ٹیلے وچ گنیے تے (اسود) نے بہتر (72)
 اوس ٹیلے تے لیا گیا ہر اک نبی نوں
 اک شخص دکھایا گیا ہر اک نبی نوں
 تپدے ہوئے جو دشت ستمگر وچ کھڑا سی
 کنبے نوں لے کے خون دے سمندر وچ کھڑا سی

روندیاں ہوياں ہر ملک اوس نوں ویکھ رہیا سی
 ہسدیاں ہوياں اوہ سوئے فلک ویکھ رہیا سی
 یوسف نے دی کدی ایسا شخص نہ دیکھیا سی
 ایوب نے دی کدی ایسا شخص نہ دیکھیا سی
 ہر فدیئے تے سجدہ کرے تے ہر لاش نوں اٹھائے
 کدی طوفان وچ جائے کدی طوفان وچ آئے
 اک دو نہیں بہتر واری طوفان وچوں گزریا
 آخر وچ اک معصوم بچہ لے کے میدان وچوں گزریا
 اوس شخص نوں سجدیاں نے سجدے کیتے اوتھے
 یحییٰ دی شہادت نے قدم چم لئے اوتھے
 سجدیاں نے کہیا ساریاں دی عبادت اتھے پنج اے
 خنجر نے کہیا ساریاں دی عبادت اتھے پنج اے
 احمد صلی اللہ علیہ وسلم نے کہیا میری شفاعت اتھے پنج اے
 حیدر نے کہیا میری شجاعت اتھے پنج اے
 گرمی نے کہیا میری حدت اتھے پنج اے
 پانی نے کہیا میری پیاس دی شدت اتھے پنج اے

نبیاں نے کہیا نوح دا طوفان اتھے ہیج اے
 مقتل نے کہیا حشر دا میدان اتھے ہیج اے
 جبریل امین نے کہیا میری پرواز توں بالا
 اے شخص ہے مخلوق وچ نبیاں توں اعلیٰ
 خالق نے کہیا خلق نوں پہچان نہیں
 ایہہ شخص میرا نور اے انسان نہیں
 دل پھڑکے ٹیلے توں بنی ہٹ گئے سارے
 زینب دا ہی حصہ سی سارے دیکھے نظارے
 ایس طرح نبیاں توں سوا ہو گئی زینب
 ایس ٹیلے تے منشاء خدا ہو گئی زینب
 اوہ دیکھ رہی سی جو خدا دیکھ رہیا سی
 اوہ سوچ رہی سی جو خدا سوچ رہیا سی
 اللہ نے سوچیا کہ نبی دا ہووے نواسہ
 زینب نے وی سوچیا کہ ہووے تناں دناں دا پیاسا
 منشاء خدا سی سر شبیر جدا ہووے
 زینب دی رضا سی کہ نہ میرے سرتے ردا ہوئے

اللہ نے کہا چن اتھے تیراں نال اچھلن
 زینب نے کہا پھل اتھے خون وی اگلن
 اللہ نے کہا بیباں پابند رسن ہوں
 زینب نے کہا اکو رسی نال بندھی ہوں
 اللہ نے کہا قافلہ سالار ہووے قیدی
 زینب نے کہا عابد بیمار ہوئے قیدی
 اللہ نے کہا کیہڑی ہمیشیر کو پرکھیں
 زینب نے کہا خواہر شبیر کو پرکھیں
 اللہ نے کہا دین بچے کدے وضو نال
 زینب نے کہا عون و محمد دے لہو نال
 منیا کہ محمد نے کیتے چن دے ٹکڑے
 ایس ٹیلے تے زینب نے دتے چن دے ٹکڑے
 منیا کہ حکم علی نال سورج پلٹ آیا سی
 زینب نے تے سورج سوا نیزے تے بلایا سی
 منیا کہ کچھری وچ گئی سی مادر زینب
 ایس ٹیلے تے تے لٹی گئی چادر زینب

نیا کہ بڑے صبر دا انسان سی شبیر
 آشام وچ وکھا واں تہانوں صبر دی تصویر
 نیزے تے جے سر اے تے سر بازار اے زینب
 سر طشت وچ اے تے سر دربار اے زینب
 نیا اے کہ بہتر (72) نے پیتا اے جام شہادت
 زینب دا تے آغاز شہادت تے انجام وی شہادت
 ایس ٹیلے توں آغاز ہويا دارورن دا
 غربت وچ اتھے ای ساتھ ہويا بھراتے بہن دا
 آو تہانوں میں اوہ ٹیلا زینبیہ وکھاواں
 آو تہانوں میں رو داد ستم اوس دی سناواں
 اے دیکھن والیو اتھے رک جاناں ادب نال
 زینب دا اوہ مینار اے اتھے جھک جانا ادب نال
 اوس ٹیلے ول نظراں نہ اٹھانا
 ہر قدم سوچ کے تے دیکھ کے جانا
 رستے وچ کدرے نہ چادر زینب پئی ہووے
 سر ننگے نہ زینب کدرے کھڑی ہووے

فرق صرف ایناں اے اوہ شام سی ایہہ کربلا اے
 چادر نہ اوتھے سی نہ اتھے سرتے ردا اے
 ٹیلا کتھے دے جیہڑا تیری معراج سی بی بی
 اوہ ٹیلا جیہڑا ساریاں ٹیلیاں دا معراج سی بی بی
 جیہڑے ٹیلے توں آغاز ہويا دار درن دا
 جیہڑے ٹیلے تے ماتم ہويا بے گور و کفن دا
 کونے وچ تے زینبؓ نوں سی ننگے سر پھرایا
 قدام دے نشاناں اُتے وی بازار بنایا
 اوس ٹیلے تے جے زینب نہ کر دی نظارہ
 فیر کون گواہ ہوندا زمانے وچ ہمارا
 اوہ ٹیلا اوہ شہیداں دی شہادت دا گواہ اے
 اوہ ٹیلا ای زینبؓ دی مصیبت دا گواہ اے
 (الحاج صوفی محمد یعقوب)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظم

کربلا وچ جدوں محرم دا نظر آوندا اے جن
 ڈب جاندے نیں تارے کہکشاں نوں لگ جاند اے زنگ
 روشن ہو جاندے نیں شہیداں دے مزاراں تے چراغ
 خونِ دل وچ ڈب جاندے نیں ستاریاں دے ایانغ
 سرخ ہو جاندی اے مٹی زرد پے جاوندے نے پھل
 دشت وچوں اٹھدی اے ہنیری شہر وچ اڈدی اے دھول
 رو کے ملدے نے دریائے دجلہ تے فرات
 بھج جاندی اے شہیداں دے لہو نال کائنات
 گنبد خضرا دے اتھرو خشک ہو جاندے نیں جدوں
 کربلا دی گلی۔ کوچے۔ بازار سون جاوندے نیں جدوں
 عرش توں گجھ مھلاں آندیاں نیں سونے کربلا
 روضہ شیرتے ہوندا اک ماتمِ بپا
 چند بیبیاں گجھ بچے اک بیمار اے
 خم اے کمر وچ خستہ جئی جان اے

جان کے قبلہ ادب کر دیاں نے اوس دا پیہیاں
 اوہدی اکھاں وچ تے بہتر ۷۲ داغ نے شعلہ فشاں
 اک اک اتھرو اتے لکھی اے کربلا دی داستاں
 قافلہ سالار اے صبر رضا وچ ہر فرد اے
 ساریاں نوں دیندی دلاسه آپ سراپا درد اے
 سر تے چادر تے نہیں سایہ قرآن اے
 ہے اک ہتھ وچ علم، اک عزم اک شان اے
 نور چہرے تے تاباں دی برقی طور اے
 دبدبہ حیدر علی دا تے فاطمہ دا نور اے
 ایس دے دبدے نے بجھائی قندیل دربار یزید
 آپ روشن ہوئی بن کے مشعل خون شہید
 اوہدے خطبیاں نے کیتا روشن چراغ احمدی
 قائم دائم ہويا نام حسین " ابن علی
 اوس ضعیفہ دا عظیم احسان اے اسلام تے
 پڑھو لکھاں درود اوہناں دے مقدس نام تے
 بھرا دے پُرسے تے آئی اے بمعہ اہل و عیال
 کربلا وچ آؤندیاں ہو گئے اوہنوں چودہ سو سال

روضہ شبیر تے ہوندا اے روحاں دا وصال
 ایہہ میرا اپنا تصور اے میرا اپنا خیال
 شب دا پچھلا پہر اے روضے تے ہے آہ و فغاں
 ایس فضا دے کچھ منظر پیش کرناں
 چند کلیاں فرش اُتے کھلریاں نہیں مرجھائی ہوئی
 جیویں کوئی بیوہ اے قبر تے آئی ہوئی
 مانگ رے صندل دی خوشبو نال معطر اے حرم
 صندل دی خوشبو وچ ماتم ودھ رہیا دم بدم
 گونجی یا حسینا یا حسینا دی صدا
 کچھ لبیاں تے یا انخی ابن حسینؑ دی ندا
 اک دلہن سہرا لگا کے سر نوں جھکا کے اداس
 اوہ بیٹھی اے تربت قاسم دے پاس
 خیر نال مہندی رچی سرخ جوڑا اے اے
 ہتھ وچ کنگنا بنھیا اے جہڑا توڑیا نہیں اے
 آری دے شیشے وچ سفید بال آیا نہیں
 جگمگاتی کہکشاں دا رنگ کجلا یا نہیں
 ایس دلہن تے مینوں بیوہ دا گمان ہوندا نہیں

ہاں قبر تے آکے کوئی ایس طراں روندائیں نہیں
 چہرے نوں گھونگٹ وچ لگا کے وین کر لیندی اے
 قبر توں مٹی چک اپنی مانگ وچ بھر لیندی اے
 تے کدی مغلوب ہو شدت جذبات وچ جوش نال
 اپنے سر نوں پٹ دی اے جنائی ہتھ نال
 عابد بیمار دے کہن نال رک جاندی اے
 اتھرو پی کے بھرا دے پیراں وچ ڈک پیندی اے
 کھل کے رون دی تمنا اے روندی نہیں
 تربت قاسم دی جالی توں جدا ہوندی نہیں
 خون دل وی ڈھل رہیا اے اتھرواں دے نال
 توڑ دی جاندی اے لڑیاں کنبدے جاندے نیں ہتھ
 اک بچی معصوم حرم وچ نس کے آندی اے
 پھاڑ کے ننھا دامن جھاڑ کے قبراں دی دھول
 چمدی جاندی اے جالی پاندی جاندی اے پھول
 ایس حرم وچ پھر دی اے اوہ گھر دی طراں
 اوہ جالی نوں چم دی باپ دے سر دی طراں
 اوہ پھوپھی اماں دی پیاری سارے کنبے دی نعیم

دیکھن وچ تے پیو والی پچھو تے ہے یتیم
 اس دے ننھے گلے تے رسیاں دے نشان
 پھل جئے چہرے تے ثبت اے غم دی داستان
 تن تے گرتے اے سڑیا ہو یا خون رواں ہے کان سے
 پیارے بابا دے حرم وچ پھردی پئی شان سے
 زرد چہرہ خشک لب متھے اُتے اُلجھے اُلجھے بال
 اکھ وچ شہہ دا تصور دل وچ بھرا دا خیال
 بے شک روندی اے پر حرم وچ آ کے ایہہ روندی نہیں
 دس ۱۰ محرم تک سکینہ سوندی نہیں
 شاہ دین دی بیکسی اوہ وقت رخصت یاد اے
 اپنے بابا دی اک اک وصیت یاد اے
 اسنوں بابے نے آکھیا سی بٹی میرے بعد روناں نہیں
 شمر جے مارے طمانچے تے خفا ہونا نہیں
 جے لٹے چادر پھوپھی دی بددعا دینا نہیں
 قید خانے دے درودیوار کولوں ڈرنا نہیں
 شام دے دربار وچ جا کے گھبرانا نہیں
 طشت وچ میرا سر دیکھ کے غش کھانا نہیں

کربلا توں شام تک دے یاد نہیں سب واقعات
 سب دا شہید ہونا خیمے جلنا، قیدی ہونا نال نال
 راہ وچ ڈگنا سرد سردا رکھنا سرنوں لبھنا
 زینب غمخوار دا ظلم سہنا عابد بیمار دا
 باپ دا سر اور قید خانے دی رات
 ایسی سستی فیر نہ اٹھی تاحیات
 اوہنوں حسرت ای رہی اوہ مدینے جا نہ سکی
 ظلم ایس اُمت دے اپنے نانا نوں سنا نہ سکی
 جدوں تک اللہ اکبر دی صدا آوندی نہیں
 قبر توں اُٹھ کے علی اکبر توں جاندی نہیں
 اوہ غم زدہ ہو کے یاد وچ علی اصغر بے شیر دی
 بیٹھ کے گندی اے شاخاں حرملا دے تیر دی
 اپنے بابا دے سرہانیوں چک دی اے چراغ
 جا کے اک چھوٹی جی قبر تے سجاندی اے چراغ
 دیکھ کے ایہہ منظر سرنوں پٹ دی اے اک ماں
 پھڑکے روضے دی جالی وین کر دی اک ماں
 میں علی اصغر دی ماں ہاں یا شاہ کربلا

میرا علی اصغر وی علی اکبر دی طرح پیاسا گیا
 ماں دے سینے اُتے برچھیاں دے گھاء نہیں
 تیرے دل وچ بیٹیاں دے ہزاراں چاء نہیں
 اج ہے پیریاں بیٹیاں دا ماتم کربلا دی رات اے
 ماں کئی تھیں ضغراں دی ماں دے نال اے
 وین ایہہ ماں دے سکینہ کولوں سنے جاوندے نہیں
 قبر وچوں بابا نکل کے ماں نوں سمجھاندے نہیں
 ماں اکٹھیاں کر دی اے بچیاں نوں از نام حسینؑ
 اور جا کے روضہ عباس علمدار دے کر دی وین
 دو کٹے ہوئے بازو آوندے نے عرش توں سوئے حرم
 فیر سکینہ لئی جاوندا دریا فرات ول علم
 روکے ملدے نہیں گلے دریائے دجلہ تے فرات
 پنج جاندی اے شہیداں دے لہو نال کائنات
 سرخ ہو جاندی اے مٹی زرد پے جاندے نہیں پھول
 دشت توں اٹھدی آندھی شہر وچ اڈ دی اے دھول
 چاند تارے رات بھر اتھروواں نال کر دے نہیں وضو
 صبح صادق سورج دیاں کرناں توں وسدا اے لہو

کھل گئے نیں در چُم لے جالی روضہ شہیر دی
 بوئے دامن تو آرہی ہے بانوئے دلگیر دی
 حشر و بیچ زینب اٹھان گے شہیداں دے لہو دا سوال
 ایہہ میرا اپنا تصور اے میرا اپنا خیال

حاجی صوفی محمد یعقوب

نظم

و جا ایہو جیا دل دے کوہ ستم نین رو پئے
 ویکھیا جیہڑا ماہ رنج و الم نین رو پئے
 روون نال دھپ گئی بصیرت دی آبرو
 ایہہ وی حسینؑ دا اے کرم نین رو پئے
 لاوے گا رنگ بازوئے عباسؑ دا لہو
 چمیا حیا نے سبز علم نین رو پئے
 تفسیر لا الہ رخ قاسم دی نوروی روشنی
 یاد آ گئی جبین حرم نین رو پئے
 خیمیاں نوں اگ لگ گئی لانبواٹھ پئے نین
 سڑن لگا اے باغ جنت نین رو پئے
 اکھاں وچ داستان شہادت دیاں سرخیاں
 سینے تے ہو رہیاں نے رقم نین رو پئے
 ساغر چلو ماتم شبیرؑ کر چلے
 کنب گئے نین لوح قلم نین رو پئے

ساغر صدیقی

یا حسینؑ

آپ ہیں نور نبی دلِ فاطمہ کا یا حسینؑ
 دین اور دین پناہ ہیں، لا الہ یا حسینؑ
 نیزے پہ قرآن سنانا آپ ہی کی شان ہے
 کربلا میں تیرا سجدہ! مرحبا، یا شاہ حسینؑ
 ابتدا جو کی تھی تیرے بابا اسماعیلؑ نے
 آپ نے جو بھی کیا وہ انتہا تھا یا حسینؑ
 سر کٹا کے، گھر لٹا کے، دین زندہ کر دیا
 معجزہ آل نبی کا سب نے دیکھا یا حسینؑ
 ریگ صحرا گرم ہے اور شام کا لمبا سفر
 کیسے کوئی چل سکے گا آبلہ پا، یا حسینؑ
 قیدی پردہ دار ہیں اور زینب بنت علی
 کیسے اجڑا بن میں تیرا قافلہ سا، یا حسینؑ

تین دن سے دھوپ اور صحرا کی تپتی ریت پر
 اصغرؑ بے شیر تیرا تھا پیاسا ، یا حسینؑ
 یہ علیؑ کا فیض تھا اور درسِ زہراؑ پاک کا
 لاج رکھ لی دین کی صلے علیؑ وا یا حسینؑ
 بیعت مانگی تھی یزید وقت نے جو آپ سے
 لعنتی بھولا ہوا تھا جانے وہ کیا ، یا حسینؑ
 ویر ہے تیرے غلاموں کے غلاموں کا غلام
 مشکلیں آساں ہوئیں جب بھی پکارا ، یا حسینؑ

از قلم

فقیر ویر سپاہی

برائے سنگت کر بلا باغِ فضہ شیخوپورہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دنِ دسواں تے راتِ یارِ ہویں

جناب غوثِ اعظم۔ سیدنا شیخ عبدالقادر جیلانی رحمۃ اللہ علیہ۔ غوثِ
صمدانی۔ محبوب سبحانی۔ شہباز لامکانی۔ و ذکر ہم با پیام اللہ۔ اور ان کو اللہ
پاک کے دن یاد کراؤ۔

حوالہ جات کتب۔ فیض القدر شرح الصیفر المنادی جلد نمبر ۳
صفحہ نمبر ۳۴۔ (۲) العجائب المخلوقات صفحہ نمبر ۴۴۔ (۳)۔ غنیۃ الطالبین
جلد نمبر ۲ صفحہ نمبر ۵۲ حضور غوث الاعظم۔ (۴)۔ نزہۃ المجالس جلد
نمبر ۱۴۵۔ (۵)۔ فائزۃ السنۃ صفحہ نمبر ۱۹ شیخ عبدالحق دہلوی۔ مندرجہ بالا
کتب ہائے مطابق تمام واقعات دنِ دسواں تے راتِ یارِ ہویں نوں اللہ
پاک دے حکم دے مطابق ہوئے نیں:

۱۔ حضرت آدم علیہ السلام دا خمیر بنایا گیا

دنِ دسواں تے راتِ یارِ ہویں سی

۲۔ حضرت آدم علیہ السلام جنت وچوں باہر آئے

دنِ دسواں تے راتِ یارِ ہویں سی

- ۲- حضرت آدم علیہ السلام دی دنیا قبول ہوئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳- حضرت آدم علیہ السلام دوبارہ جنت وچ داخل ہوئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۵- حضرت حوا علیہا السلام نوں پیدا کیتا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۶- حضرت ابراہیم علیہ السلام دی پیدائش
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۷- حضرت ابراہیم علیہ السلام گے اگ گلزار بنی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۸- حضرت ابراہیم علیہ السلام نے اپنے بیٹے اسماعیل علیہ السلام دی قربانی
پیش کیتی
دن دسواں تے رات یارویں سی۔
- ۹- حضرت نوح علیہ السلام دی کشتی جو دی پہاڑ نال لگی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۰- حضرت موسیٰ علیہ السلام پیدا ہوئے
دن دسواں تے رات یارویں سی

- ۱۱- حضرت موسیٰ علیہ السلام لئی دریائے نیل وچ رستے بنے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۲- حضرت موسیٰ علیہ السلام پہلی وار کوہ طور تے گئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۳- حضرت عیسیٰ علیہ السلام نوں اللہ پاک زندہ اسمان تے اٹھالیا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۴- حضرت زکریا علیہ السلام نوں آرے وچ چیریا گیا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۵- حضرت یونس علیہ السلام مچھلی دے پیٹ وچوں باہر آئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۶- حضرت داؤد علیہ السلام دی توبہ قبول ہوئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۷- حضرت یعقوب علیہ السلام دی حضرت یوسف علیہ السلام نال دوبارہ
ملاقات ہوئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۱۸- حضرت یوسف علیہ السلام نوں کھوہ وچوں کڈھیا
دن دسواں تے رات یارویں سی

- ۱۹۔ حضرت یوسف علیہ السلام تخت نشین ہوئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۰۔ حضرت یعقوب علیہ السلام دی بینائی واپس آئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۱۔ حضرت ایوب علیہ السلام دی مصیبت دور ہوئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۲۔ حضرت سلیمان علیہ السلام نوں بادشاہی ملی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۳۔ حضرت ادریس علیہ السلام نوں جنت دی طرف اٹھالیا گیا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۴۔ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم دے نور دا ظہور ہو یا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۵۔ حضرت جبرائیل علیہ السلام دی پیدائش ہوئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۶۔ حضرت جبرائیل علیہ السلام نوں سدرۃ المنتہیٰ مقام ملیا
دن دسواں تے رات یارویں سی

- ۲۷۔ حضور حضرت غوث اعظم پیران پیرنوں دستار ملی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۸۔ حضرت امام عالی مقام سیدالشہداء جناب حضرت امام حسینؑ
کربلا وچ شہید ہوئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۲۹۔ پہاڑاں نوں میخاں بنا کے زمین وچ ٹھوکیا گیا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳۰۔ زمین تے آسمان بنائے گئے
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳۱۔ سمندراں۔ دریاواں نوں پیدا کیتا گیا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳۲۔ پہلی بارش دا قطرہ نازل ہويا
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳۳۔ خانہ کعبہ دی بنیاد رکھی گئی
دن دسواں تے رات یارویں سی
- ۳۴۔ قربانی دین دا دن مقرر ہويا
دن دسواں تے رات یارویں سی

- ۳۵۔ قلمِ قدرت کو پیدا کیا گیا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۳۶۔ لوحِ محفوظ کو پیدا کیا گیا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۳۷۔ قلم نے لوحِ محفوظ تے پہلی وار لکھیا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۳۸۔ چن تاریاں نوں پیدا کیتا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۳۹۔ آسماناں نوں چن تے تاریاں نال سجایا گیا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۴۰۔ حضرت آدم علیہ السلام اور اماں حوا علیہما السلام دا ملاپ ہو یا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۴۱۔ دوزخ، جنت تے آب کوثر نوں پیدا کیتا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی
- ۴۲۔ حوراں، فرشتیاں، حکماں، رضوان نوں پیدا کیتا
دنِ دسواں تے راتِ یارویں سی

۴۳۔ جنت وچ محل بنان دا، ددھ شہد دیاں نہراں وگان دا دن دسواں
تے رات یارویں سی۔

۴۴۔ زندگی نوں زندگی ملن تے موت نوں پیدا کیتا

دن دسواں تے رات یارویں سی

۴۵۔ حج دا دن دسواں تے رات یارویں سی

۴۶۔ کربلا وچ امام حسینؑ دی شہادت دا دن دسواں تے رات
یارویں سی۔

میرے عزیز و مینوں پیار تے محبت نال ویکھن والیو میرے
لفظاں نوں سنن والیو۔ جدوں قیامت ہووے گی ساریاں نوں اپنی اپنی
پٹی ہووے گی۔ دن دسواں تے رات یارویں ہووے گی۔

راقم الحاج صوفی محمد یعقوب بقلم خود

ماں دی یاد

ماں جی اج تہاڈی بہت یاد آؤندی پئی اے تے میں اج فیر
کاغذ پھڑ کے بہہ گہاواں دسومینوں میں کیہ لکھاں اج جمعرات دا دیہاڑ
اے سویرے سویرے نماز فجر تے قرآن پاک دی تلاوت کرن توں بعد
اٹھ کے پہلاں دربار سرکار میاں موج دریا گیا واں تے سلام کرن توں
بعد خادم بٹ صاحب نے آکھیا کہ تھوڑا جیا تبرک تے پھلاں دا دیوتے
اوس ایہہ وی سوال کیتا کہ حاجی صاحب اج داتا دربار نہیں گئے میں
اگوں اونہاں نوں جواب دتا کہ بھائی جی رات دے واقعے دا علم نہیں
جے۔ رات سرکار جناب حضرت علی کرم اللہ وجہہ الکریم ہوراں دا یوم
شہادت منایا جا رہیا سی تے امام بارگاہ گامے شاہ دے باہر دھماکے
ہوئے نہیں اک دھماکہ بھائی چوک تے ایک پرانی انارکلی ہویا تے کافی
لوگ شہید ہوئے نہیں تے سینکڑے لوگ زخمی ہوئے نہیں میں تے
ٹی۔وی تے ویکھیا تے انج پیا لگدا سی کہ جویں قیامت صغریٰ دا منظر سی

تے بھائی جی سرکار حضرت داتا گنج بخش دے سارے دروازے بند کر
دے گئے نئیں تے اج میں سدھا سرکار موج دریا ای آگیا واں ایہہ کون
لوگ نے جیہڑے انسانیت دے قاتل نئیں ایہناں لوکاں نے تے نہ
دربار نہ مسجدیں نہ امام بارگاہواں دا احترام کیتا اے بلکہ ایہہ کيہڑا مذہب
اے، جیہڑا انسان حضرت آدم علیہ السلام دی نسل نوں ختم کرن لگا ہویا
اے پر اے یاد رکھو اے منافق درندے انسان دی نسل خدا دی آواز نوں
ختم نہیں کر سکدے بٹ صاحب نے اندروں تربت سرکار موج دریا
توں مینوں پھل اک شاپر وچ پا کے دتے تے میں دعائے بقائے
انسانیت منگ کے تے اپنے ماں تے پوہوراں ول میانی صاحب ول
ٹریا تے راہ وچ سوچدا رہیا کہ اللہ پاک اپنی رحمت کر دے تے ایس
انسان دی حفاظت فرما جناز گاہ دے نیڑے اپڑ کے پھلاں دی دوکان
توں منیر پھلاں والے کولوں میں اج فیرو سو روپے دے پھل وکھرے
وکھرے شاپراں وچ پوا کے میانی صاحب وچ وڑیا واں تے اے ہنیرا
ای اے تے گور کن وی نہیں اٹھیا میں اوہدا دروازہ کھڑکا کے آکھیا بوٹیا
پانی والی بالٹی پھڑا اوہنے بوہا کھول کے بالٹی تے ڈبہ مینوں دتا اے میں
ہودی پانی والی وچوں بالٹی بھر کے اپنے ماں تے باپ ہوران ویاں
قبراں نوں دھون توں بعد چادراں پا کے تے پھل پا کے اپنے بھراواں

تے بھر جائی دیاں قبراں نوں صاف کر کے پھل پا کے تے اپنی ماں جی
دے چہرے مبارک ول کھلو کے تے قرآن پاک دی تلاوت کرن لگ
پیا واں تے اپنے خیالاں وچ ماں ہوراں نال گلاں کردا رہیا ماں جی
چھوٹا جیساں تے تہاں آکھیا پتر جس دن توں پیدا ہو یا سیں وڈی سرگی
دا ویلا سی تے پیر دا دیہاڑا سی تے پتر میں تینوں ویکھ ویکھ کے خوشی نال
اُٹھ کے بہہ گئی ساں پتر میں یتیم ساں ساریاں توں چھوٹی ساں اج
میںوں انج پیا جا پدا سی کہ میرا ماں تے پیو تے بھین بھرا اج میںوں
سارے مل گئے نہیں میرے جیونے دی آس میںوں لگ گئی اے میں اج
فیر جیو پئی آں میں تینوں بڑے چاواں نال ویکھ دی رہی تے تیرے
وڈے ہون تیرے جوان ہون دا ویلا میری اڈیک بن گیا تے تینوں ہر
راہ نیک اُتے ٹور کے اللہ دے سپرد کردی رہی میری خوشی تیری خوشی بن
گئی سی آہو ماں جی میںوں علم اے میں تہاڈے دکھ سکھ اپنے سامنے
ویکھدا رہیا واں ماں جی تسی میںوں آکھیا سی یعقوب توں میرا پتر وی ایں
تے میری دھی وی تے سارا گھر دا کم کرناں ای ایہہ گھر دی صفائی بوکر
بھاری بھانڈے وی دھونے نہیں تے کپڑے وی روٹی ہانڈی وی میں
تینوں سکھا دیاں گی سارے گھر دا کم کرناں ای آٹا گنھ کے روٹیاں وی
پکانیاں نی اچھا ماں جی میں سارے کم کراں گاتے میں وی ویلے دی

بکل وچ وڑ کے وڈا ہوندا گیا چھوٹے چھوٹے ہتھاں نال سارے گھر دا
کم اپنی ماں نال کراندا رہیا ماں نمائی مینوں ویکھ ویکھ اپنے ماں باپ
تے بہن بھرایا دکر کر اپنا دل ٹھنڈا کر دی رہی ماں اپنی اولاد دا کوئی دکھ
برداشت نہیں کر سگدی۔ ماں اج سکولے میری کتاب اک منڈے نے
پاڑ دتی اے تے ہن میں کیہ پڑھاں ماں نمائی آکھدی اے کہ کوئی فکر نہ
کر اپنے پوٹوں نہ دسیں میں تینوں نویں کتاب لے دینی آں کنے دی
کتاب آوے گی اماں جی دو آنیاں دی اچھا ایہہ لے پیسے تے جا کے
بازاروں لے کے آتے اپنے پوٹوں نہ دسیں نہیں تے تیرا پوٹینوں
مارے گا۔

اچھا اماں میں اپنے خیالاں وچ ماں دیاں قربانیاں یاد کرنا پیا
ساں نی میرے ٹھنڈیے چھاویں میرے سکھاں دیے رکھوالیے اج اپنے
دکھ کیہنوں سناواں کیہنوں آکھاں کہ اج میرے ول ویکھ میں کیہڑی
منزل تے کھلوتا ہو یا واں مینوں بھراواں شریکا دتا ای میں تے اوہناں
نوں کچھڑ چک چک اپنیاں ڈھا کاں وی کالیاں کر لیاں نیں اوہناں
دے پوٹے دھو دھو کے اوہناں نوں موہنڈیاں تے چک چک کے
اوہناں دے چا دیکھدا رہیا مینوں اوہناں نے کیہڑے دکھ دی سزا دے
کے دکھ دتے نیں آج میرے آ لے دوالے ویکھ جس اولادوں چاواں

نال پال پال جوان کر کے ویاہندا رہیا اوہناں دیاں شادیاں کردا رہیا
 اج اوہ اولاد وی اپنی ہوس تے نفس دی خاطر اپنے ماں پیو دے سامنے
 آگئی اوتے بھراوی اج میرے شریک بن گئے نیں مائے میرے چار
 چوہیرے ہنیرا ہی ہنیرا ہو گیا جہناں مینوں سہارا دینا سی اوہو اج میرا گھر
 لٹ کے لے گئے نیں ایہناں میرا سکون میرا چین کھوہ لیا جے لوکو اج
 میں فیرا کلا رہ گیا:

مائے نی میں کیہنوں آکھاں درد وچھوڑے دا حال
 دکھاں دی روٹی سولاں دا سالن آہیں دا بالن بال
 جنگل بیلے پھراں ڈوڈھیندی اے ناں پایو لال
 دھواں دکھے میرے مرشد والا جاں پھولاں تاں لال
 مائے نی میں کیہنوں آکھاں درد وچھوڑے دا حال

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ماں تے پیو دی یاد وچ تھوڑے جیہے اکھر

یارو ماں تے پیو بڑے انوکھے رشتے نیں جے کرایہ نہ ہون
 تے انسان دنیا تے کس طرح آسکدا اے۔ مڈھوں رب دی ذات دا
 ایہو چالا اے۔ میں وی اپنے ماں تے پیو دا لاڈلا ساں بچپن وچ ای
 ماں نے چنگے کماں ولے پوریا۔ نوا دھوا کے نویں کپڑے پوا کے تے
 سکول ول ٹور دی تے آکھدی سی پترا وڈا ہو کے افسر بنناں ای تے
 ماسٹر کولوں چنگی طراں سبق یاد کریں تے اے لے اک پیسہ چھٹی ویلے
 سکول دے سامنے چھا بڑی والے کولوں کوئی چنگی شے لے کے کھا لویں
 تے آکھناں چنگا اماں توں جیویں آکھیا اے ایسے طراں ہی کراں گا۔
 جادھیان نال جائیں تے چھٹی توں بعد سدھا گھر آویں منڈیاں نال
 کھیڈن نہ لگ پویں مینوں فکر لگا رہوے گا۔ ماں جی میں سدھا گھر ہی
 آواں گا۔ ماں کڈے پیار تے محبت تے آس نال پترنوں اک منزل
 ول ٹور دی اے کہ میرا پتر پڑھ لکھ کے وڈا افسر بنے گا۔ پتر چھٹی توں
 بعد سدھا گھر آؤندا تے ماں دا مکھ اوہنوں ویکھ کے تے خوشی نال

چمک جاندا اے تے آکھدی اے ماں نمائی نالے پتر دامنہ سرچم کے
ایہہ لیڑے لاه کے دوسرے کپڑے بدل لے کدرے ایہہ کپڑے میلے
نہ ہو جان توں کل فیر سکول پا کے جانے نیں اچھا ماں پتر ویلے دے
نال نال اگاں ودھدا اے تے اوہ ویکھ ویکھ واری صدقے جاندی اے
تے پیو پیار نال کدی موہنڈیاں تے چکدا اے تے اپنی چھاتی تے بٹھا
کے لٹا کے پیار کردا اے ویلے داسماں ٹردا رہندا اے ماں تے پیونوں
رب دی ذات ہور پتر اں نال نواز دی اے۔ نکے بچیاں نوں وی ماں
پیو لکھن پڑھن واسطے سکول ول ٹور دے نیں کوئی بچہ پڑھ دا اے تے
کوئی نہیں پڑھ دا ماں پیو اوہناں نوں کماں ول ٹور دیندے نیں کوئی کم
سکھ لوتے روٹی کمان دے لائق ہو جاؤ ایہہ زندگی دی کہانی ہر گھر دی
کہانی ہے ماپے ہمیشہ اولاد دا چنگا سوچ دے نیں ایسے طراں میں وی
نکے سکول ولوں وڈے سکول ول ٹریا محنت تے لگن نال پڑھ دا پڑھ دا
وڈے ہائی سکول وچوں دس جماتاں وی سند حاصل کر لئی تے نال نال
دینی تعلیم وی حاصل کر دیا رہیا قرآن پاک پڑھ کے تے کج سپارے
تے آنتاں حفظ وی کر لیاں بچپن وچ میرے والد نے مینوں پیار دتا
تے اک دن مینوں آکھن لگے کہ توں پنجابی وی پڑھ سکنا ایں کہ نہیں
میں آکھیا ابا جی میں کوشش کرناں سانوں تے سکول وچ اُردو پڑھائی

جانندی اے ابا جی نے مینوں اک کتاب دتی تے آکھیا کہ ایہنوں پڑھ
 کے سنا اوس کتاب دا جدوں میں پہلا ورق ویکھیا تے اوہدے سر ناوے
 اُتے شاہ نامہ کربلا لکھیا ہو یا سی جنہوں دائم اقبال دائم ہوراں نے لکھیا
 ہو یا سی چھوٹے ہوندیاں میری آواز وی کجھ چنگی سی میں بچپن وچ
 قرآن پاک دی تلاوت وی کجھ اچھی آواز نال کردا ساں میں شاہ نامہ
 کربلا نوں کجھ دن کلیاں ہی پڑھیا تے کجھ طرز وی بنائی دوتن دیہاڑے
 بعد میرے والد صاحب نے فیر پچھیا کہ اوس کتاب نوں پڑھیا ای تے
 میں آکھیا آہو ابا جی میں اوہنوں پڑھیا اے ایہہ کتاب تے بڑی درداں
 والی کتاب اے ایہدے وچ تے سرکار امام حسینؑ دی شہادت تے
 اوہناں دے مدینے توں کربلا تک سارے واقعات نیں تے نالے یزید
 تے اوہدی فوج نے آل رسولؐ تے بڑے ظلم کیتے نیں ابا جی ایہہ تے
 بڑی دکھ بھری داستان اے میں ایہنوں جدوں وی پڑھن دی کوشش
 کرناواں میرے اتھرو وگن لگ پیندے نیں میرے وجود وچ اک عجیب
 جی کشمکش ہون لگ پیندی اے۔

ابا جی ہوراں نے پیار نال مینوں سینے نال لاکے آکھیا کہ پُترا
 حوصلہ کرتے آرام آرام نال پڑھ کے تے سانوں سُناتے طرز نال
 سنائیں جویں قرآن پاک دی تلاوت کرنا ایں ایہہ سمجھ لے ایہہ وی

قرآن پاک اے تے میں حوصلہ کر کے کھوہ تے منجی تے بہہ کے پڑھن
لگ پیا میرے ابا جی تے ہو روی کافی سارے عزیز واقارب آلے
دوالے بہہ گئے میں جویں جویں شاہ نامہ کربلا پڑھدا گیا تیوں تیوں
مینوں انج لگے کہ کوئی اجنبی شے میرے وجود وچ وڑ کے مینوں حوصلہ
دے رہی اے اے جے میں اک ورقہ ای پڑھیا سی میرے ابا جی اپنی تھاں
توں اٹھے اونہاں نے میرے منہ متھے نوں چھمیاں تے آکھیا بس کرہن
فیر کل سانوں سناویں ایہہ پنجابی دا سرناواں پڑھن دا میرا پہلا ویلا سی
میں کھوہ توں اٹھ کے گھر ول ٹر پیا گھر آ کے میں اپنے سکول دیاں
کتاباں نوں پڑھن لگ پیا سکول دے کم نوں کیتا ایسے طراں میرے ابا
جی ہوراں نے ہرا گلے دیہاڑے میرے کولوں شاہ نامہ کربلا سننا شروع
کر دتا۔ مینوں وی اُردو دے نال نال پنجابی تے عبور حاصل ہوندا گیا۔
اخیر اوہ ویلا وی آ گیا کہ میں پنجابی وی روانی دے نال پڑھن لگ پیا۔
گجھ ویلے توں بعد مینوں ابا جی ہوراں نے اک ہور پنجابی دی کتاب لیا
کے دتی جہدا سرناواں پڑھن تے پتا لگا کہ اے تے وارث شاہ ہوراں
دی ہیر وارث شاہ اے۔ ابا جی ہوراں مینوں پنجابی ول ٹور دتا ہو یا سی۔
ہیر وارث شاہ نوں پنجابی وچ پڑھن تے مینوں کوئی اوکھ نہیں ہوئی اپنے
بزرگاں کولوں کھوہ تے بہہ کے سندار ہندا ساں کہ ہیر وارث شاہ روح

تے قلبوت دا جھیرا اے جے میرے مطالعہ ہیر وارث شاہ توں مینوں
ہور کی پیٹھی پنجابی پڑھن وچ مدد ملی تے ہیر وارث شاہ وی اپنی سُرِیلی
آواز وچ پڑھ کے اپنے ابا جی نوں سنان لگ پیا جہدے نال ہور وی
سیانے بندے کھوہ تے بہہ کے سندے سن ایس طرح میں پنجابی پڑھ
پڑھ کے پنجابی لفظ لفظ نوں سمجھن لگ پیا۔ میری اپنی توجہ زیادہ تر اوس
ویلے تے لکھاری جناب نسیم حجازی ہوراں دیاں تصنیفاں پڑھن تے لگی
ہوئی سی میں کدی خاک و خون۔ محمد بن قاسم۔ غرناطہ۔ اور تلوار ٹوٹ گئی
جیہاں کتاباں دا مطالعہ کردا رہیا۔ ایس طراں میرا پنجابی تے اردو وچ
پڑھن لکھن دا شوق وی نال نال ٹردا رہیا۔ اپنی پڑھائی میٹرک تک مکمل
کرن توں بعد میں کالج ول ٹر پیا میرے علم دی روشنی نوں حاصل کرن
دے شوق نوں ویکھدیاں ہویاں میرے ابا جی ہوراں میرا حوصلہ
ودھایا تے آکھیا پتر ہور علم حاصل کر پر قسمت نوں وی کجھ ہور ہی منظور
سی بچپن توں تعلیم دے نال والد صاحب مینوں اپنے جسم لئی محنت کرن
دی وی نصیحت کردے ہندے سن تے آپ وی مینوں سرتے کھلو کے
تیل ملن تے ڈنڈ سپاٹے لواندے سن اکثر میلیاں تے جہدے وچ
ساڈے اپنے علاقے پنڈ راجگڑھ وچ میلہ بابا شادی شاہ تے میلہ
جوائے شاہ تے کشتی تے کبڈی کھڈاندے سن اللہ پاک دی رحمت نال

ہر میلے تے کشتی تے کبڈی وچ جت ہندی سی میرے والد صاحب اپنے
 ساریاں پتریاں وچوں میرے سارے بھراواں وچوں ابا جی نوں سب
 توں زیادہ پیار وی میرے نال ہی سی اکثر میرے ویر میرے بھرا ابا جی
 کولوں پچھدے سن کہ ابا جی تہا نوں سارے پتریاں وچوں سب نالوں
 زیادہ پیار کدے نال اے تے ابا جی ہوراں نے آکھناں سنو اوائے تسی
 سارے اک پاسے تے میرا پتر یعقوب اک پاسے سب توں زیادہ
 مینوں پیار اپنے پتر یعقوب نال اے اوہدے وچ میری روح اے تے
 میں جس دن مراں گاتے اوہدی جھولی وچ میرا سر ہووے گاتے میری
 روح پرواز کرے گی۔ سجنوں میرا تے میرے والد صاحب دا پیار گھ
 ایس طراں سی جس طراں روح تے قلب اے تے ایہہ وی حقیقت اے
 کہ جدوں میرے والد صاحب ایس دنیا فانی توں رخصت ہوئے تے
 فجر دا ویلا سی ہلکی ہلکی پھوروس رہی سی میرے والد صاحب میری جھولی
 وچ سن میں درود پاک پڑھ پڑھ کے تے اپنے والد صاحب تے
 پھوکاں مارداں پیا ساں اچانک میں والد صاحب دے چہرے مبارک ول
 ویکھیا تے والد صاحب نے اکھاں کھول کے میرے ول ویکھیا تے
 مسکرائے تے فیرا کھیاں بند کر لیاں تے فیر جسم دی ہر حرکت بند ہو گئی
 مینوں پتا لگ گیا کہ میرے سر توں بوڑھ دی چھاں ٹھنڈی دا سایہ اٹھ

گیا اے۔ جنوری 1990 تے پیر دا دن سی لوکاں دے عزیز فوت ہوندے تے میں لوکاں نوں گل نال لاکے حوصلہ دیندا ساں تے آکھدا ساں کہ صبر کر یاں ایہہ حکمِ ربی اے اج مینوں کون حوصلہ دیوے گا میرا عاشق میرا والد میرا خانہ کعبہ میری جنت اج میرے کولوں وچھڑ گئی جے لوکو میں اج یتیم ہو گیا جے میرا ابا اج مینوں چھڈ کے ٹر گیا جے اج میرے دل نوں میری روح نوں ہتھ پیا تے مینوں پتا لگا کہ ایہہ حوصلہ چھڑا ایس دنیا نوں دیندا ساں اوہ کیڈا اوکھا حوصلہ اے حوصلہ تے پہاڑاں دے وزن نالوں وی بھارا اے علاقے دے بزرگ مینوں اپنے گل لاکے دُور دُور چپ کر رہے سن تے میں ایہو گل کر دا پیا ساں لوکو میرا ابا ٹر گیا جے میں یتیم ہو گیا واں میرے کولوں صبر نہیں جے ہوندا میں کتھوں صبر نوں لیا واں مینوں صبر نہیں آؤندا۔ ویلے نے پر روح نوں بڑی مشکل نال صبر دتا تے اپنے پیارے باپ محبت تے عشق دی داستان دے اگلے پینڈے نوں لے کر ٹرن دی تیاری شروع کر دی میانی صاحب وچ سرکار دربار کرم دین کوٹو سائیں دے نیڑے میرے سبھناں نے میرے والد میرے عاشق دی قبر تیار کیتی تے میں کفن تے پھلاں دا بندوبست کر کے سرکاری پرچی لے کے تے اپنے والد صاحب نوں غسل دین لگ پیا تے نال نال کدی پریتم کورتے معراج

دین معراج دے شعروی پڑھن لگ پیا تے نال نال کلمہ شہادت پڑھ
پڑھ کے اپنے پیارے باپ جی نوں غسل دیندا رہیا تے میرے ویر
میرے بھرا میرے نال غسل دواندے رہے میں اپنے پیارے تے
سوہنے تے نیک تے ولی باپ ہوراں نوں جیوں جیوں غسل دیندا ساں
نورا وہناں ہی چڑھدا جاندا سی سچ اے کہ حُسن یا جمدیاں دا یا حسن
مویاں دا جنازہ ہتھیں تیار کر کے تے حضرت داتا گنج بخش سرکار دے
دربار شریف توں بلی سجن حاجی شریف تے ارشد شاہ تے وڈا پاتے بلی
سجن پھل تے چادر اں لے کے آگئے جہڑے والد صاحب تے آ کے
پائے تے اوس آخری منزل جتھے میرے باپ میرے والد صاحب،
میرے خانہ کعبہ نے اپنی دُنیا اپنا پنڈ آباد کرناں سی لے کے ٹرے تے
لے جا کے جنازہ پڑھیا تے انج لگدا سی کہ سارا لالاہور سارا شہر ساری دُنیا
انج میرے والد صاحب حاجی چراغ دین صاحب دا جنازہ پڑھن واسطے
انج آ گیا اے جیویں انج دی ایہہ نماز جنازہ، جنازہ پڑھن والیاں واسطے
وی بخشش داراہ ثابت ہوئے گی۔ بیلو سجنوں ایس دنیا تے کسے بہہ نہیں
رہنا ساں ساریاں اک نہ اک دن ٹر جانا اے پر آؤ نیک عمل کر لئیے
جس طراں بہت پہلے بچپن وچ میں کافی پڑھی سی جہدا متن مضمون ایہہ
وے کہ اک دن خاک در خاک ہونا اے۔

آؤ سہیلیو میریو نی چرنے یار ترنجن والے ڈاہ لیئے
نیک عملاں والے رنگ سالو تے سوہنا اپنا داج بنا لیئے

بہت ایسیاں چرنے چک گئیاں آئیاں اکناں دیاں اے نہ واریاں نیں
اکناں ادھی رات اٹھ کے ڈائے چرنے تے چھلیاں نال بھریاں پٹاریاں نیں
اکناں کت کے چوب جگا لیئے تے کڈھیاں خوب پھلکاریاں نیں
تے اک ستیاں وانگ مسکین غافل جھڑیاں بھٹریاں کرماں ماریاں نیں
امرتا پریتم:

اج آکھاں وارث شاہ نوں کتوں قبراں وچوں بول
اج کتاب عشق دا کوئی اگلا ورقہ پھول
اک دھی روئی پنجاب دی توں لکھ لکھ مارے وین
اج لکھاں دیاں روندیاں تینوں وارث شاہ نوں کہین
اٹھ درد منداں دیا دروہا اٹھ ویکھ اپنا پنجاب
اج بیلے لاشاں وچھیاں تے لہو دی بھری پنجاب

اک دن چڑھے گی جج ضرور تیری پر اوس جج وچ نہیں توں ہوناں
 بُت ہووے گا ضرور تیرا پر بُت دے وچ نہیں رُوح ہوناں
 چادر پھلاں دی ہوئے گی بدن اُتے سہرا بنے گا پاسے تے منہ ہوناں
 براتیاں چک تینوں ہنیری کوٹھڑی وچ چھڈ آنا اوس کوٹھڑی وچ کلیاں توں ہوناں

چون:

الحاج صوفی محمد یعقوب

فقیر درویش فنکار جمیل فخری ہوراں دی دل دی روح دی آواز
 وچ ایہہ اکھرا ایہہ گلاں جیہڑیاں کردے رہے تے میں اپنے اندر رقم
 کردا گیا۔

دُکھ ماپیاں دے

رب دی رضا اے من لئی، سجنوں مینوں کسے تے وی کوئی گلہ
 شکوہ نہیں۔ پر میں اک پیو وی آں (علی ایاز) جدوں پیدا ہو یا تے مینوں
 انج لگا جیویں مینوں جیون دا بہانہ مل گیا میرے اپنے اندر بڑیاں بڑیاں
 سدھراں نے بوٹے بودتے، میں دل دی اوس خوشی نوں ونڈن ٹر پیا۔
 سبناں نے مبارکاں دتیاں تے نال بہت ساریاں نیک دُعاواں۔ کچھ
 چکن توں لے کے موہنڈیاں تے فیر اُنگی نال ٹرن والا میرے
 موہنڈیاں توں وی اُتے ٹر گیا سی۔ اسی دونویں جی (علی ایاز) دیاں
 خوشیاں دیکھن دیاں سدھراں اندرای اندر پالدے رہے اوہ سوہناتے
 بہتے لاڈاں والا اپنی من مانی کر کے امریکہ جئے ملک جاو سیاسی۔ کدی
 کدی ماں نمائی تے پیو کرماں والے نال گجھ گلاں وی ہو جان دیاں
 سن۔ فیر اک دن ایہو جیا (گواچا) کہ لہ لہ کے میں آپ گواچ گیا

ساں۔ ویلے دی بکل وچ اپنے جُسے نُون لپیٹ کے ہیرا لہہ دار ہیا ایس
 زمانے نے مینوں اتھرواں دے نال رول چھڈیا میرے اتھرو مک گئے
 سن میں دیوانیاں دی طرح رب دی ذات نون پکاردا رہیا تے غم۔ محبت
 پدري وچ دیوانہ ہو گیا ساں رات کسے پہروی اٹھ کے رب ذوالجلال
 نون پکاردا رہیا ایس واری (حج شریف) دے (خطبہ) وچ (امام
 صاحب) نے فرمایا اے کہ اللہ ضرور سندا اے۔ تے اللہ پاک نے فریاد
 سُن لئی اے (جمیل فخری) صاحب دے اوہ الفاظ نہیں جہاں دے نال
 میں ایہناں دے غم نون ونڈتے نہیں سکدا میں اور اپنے عزیز واقارب
 ولوں اللہ پاک دے اگے دُعا اے کہ پروردگار عالم دو جہان وچ صبر عطا
 فرماوے۔ اہل خانہ تمام نون تے جنت الفردوس وچ جگہ دیوے مرحوم
 نون (آمین)

(ایہہ پتر ہٹاں تے نہیں وکدے کیہ لبھنی ایس وچ بازار گڑے)

الحاج صوفی محمد یعقوب

درد بھرے اکھر جمیل فخری ہوراں دے

پہلے دُکھ نے ای مینوں شکنجے وچ جکڑ کے تے مینوں چنگی
 طراں کس لیا سی تے ویلنے وانگوں دُکھ نے میرا سارا خون نچوڑ لیا جے
 ہُن تے میرے وچ دُکھاں کجھ نہیں چھڈیا میں اپنے پُتر دے (قتل) دا
 سن کے تے مرجیا گیا واں (علی ایاز) دی ماں نوں وی پُتر دے دُکھ وچ
 دنداں پین لگ پیاں نیں، بہتیرا سمجھاناں پیا واں میری گل کوئی من دی
 نہیں (وزیر) نوں آکھناں پیا واں کہ اللہ پاک دا حکم من لیئے تے صبر
 کر لیئے ساڈا پُتر ایس دُنیا وچ نہیں رہیا اوہ تے چروکنا ایس جہان نوں
 چھڈ کے تے رب کول ٹر گیا ہو یا اے پر اوہ تے من دی نہیں کیہ کراں
 آخر ماں جو ہوئی آپے رب صبر دے دے گا سو۔ ہُن اگلی اڈیک اگلا
 دُکھ لے کے تے بہہ گیا واں کہ پُتر دی لاش کس حال وچ ہوئے گی۔
 اوہدا مکھ ویکھ سکاں گا کہ نہیں۔ اے انگریز نے اپنے ملک میرے پُتر
 دے قتل دی تفتیش کرنی اے کہ قتل دی وجہ کیہ اے تے اوس دے بعد

میںوں معلوم ہوئے گا۔ ایہہ پینڈا وی اہجے بڑے کرب تے دکھ والا
 اے۔ اللہ پاک دے کماں وچ کون دخل دے سکدا اے۔ میری
 اڈیک تے فیروی اہجے نہیں مکی ایہہ اڈیک وی ہورے کاہدی اے ملن
 دی، وچھڑن دی یا موت دے ویلے دی اڈیک اے۔ پتر ٹر جان تے
 ماپیاں دے لک ٹٹ جانڈے نیں تے چھیتی اگلے پاسے ٹر جانڈے نیں
 ساری عمر سبھاں پیاریاں نوں کدی ہسا کے تے کدی روا کے اپنا پینڈا
 کردا رہیا (علی ایاز) دے لاڈ ویکھ کے تے ہسدا رہیا او ہسا ہسا کے
 دُور ٹر گیا اے تے اسی اج وی رونے پئے آں۔ صدقے جاواں ایس
 میڈیا دے میں تمام عمر ایہناں دا شکر گزار رہاں گا ایہناں نے میرے ۲۲
 بائی مہینیاں دی محنت نوں پانی ہوا دے کے تے پتر دی گمشدگی نوں دو
 دناں وچ حل کر کے تے رکھ دتا بڑے بڑے سیاستدانوں نے میرے
 نال اظہارِ افسوس کیتا اے میں اونہاں دا وی دوہری وار شکر یہ ادا
 کرناں۔ انج لگدا اے جیویں کرب گجھ ودھ گیا اے پتر دی اڈیک سی
 چھوٹی جی اُمید دی کرن میرے ساہنواں وچ وسدی سی پیو جوساں
 ایہناں دو ۲ دناں وچ وی آس امید دا دامن نہیں سی چھڈیا۔ وزارت
 خارجہ ولوں خبر ملن دے باوجود وی دل نوں ہورے صبر کیوں نہیں آؤندا
 پیا۔ دُنیا دار وی آں ایس لئی ایس دُنیا دی وی گل من لئی اے اگر اللہ

پاکِ دی ایہو رضا اے تے میں راضی ربِ دی رضا نال تے سجنو اللہ
پاکِ میرے بچے تے رحم تے کرم کرے دُعا کرو کہ اللہ پاکِ سانوں
میری بیوی اور بچیاں اور میرے تمام عزیز و اقارب اور سوگواران نوں
صبر عطا فرماوے۔ (آمین)

سجنو ایس دنیا دے اسی پرانی وضع دے لوگ آں سادی جی
زندگی گزاری اے اللہ پاکِ نوں سب توں زیادہ (عاجزی) پسند اے
سادگی اللہ پاکِ دے محبوب نے اختیار کیتی رکھی اے اور پرچار وی کیتا
اے اخلاقِ محبت صبر ایثار قربانی دا ای تمام چیزاں اللہ پاکِ نوں پسند
نیں حفظِ مراتبِ دا خاص خیال رکھنا عینِ عبادت اے۔ چھوٹیاں نال
شفقت تے پیار نال پیش آؤ ہم عمر نال محبتِ اخلاق دے نال پیش آؤ
تے اپنے ماں باپ دی ہمیشہ عزت کرو اوہناں دے ہر حکم دی تعمیل کرو
اگر ماں باپ راضی اے تے اللہ پاکِ راضی اے۔ اک تے اللہ پاکِ
نے اپنے محبوب دُعا اللہ نہیں رکھیا۔ لیکن اللہ پاکِ نے اپنا نعم البدل
رکھیا ہو یا اے۔ اوہ ماں باپ اے اگر اپنے ماں باپ نوں راضی کر لو
تے اللہ پاکِ فرماندا اے کہ میں راضی ہو جاناں واں تے سجنو اپنے ماں
تے باپ نوں راضی کر لو تے اللہ راضی ہو گیا تے اپنے دل دیاں نیک
مراداں پوریاں کرو۔ (آمین)

ایس جہان اُتے کسے بہہ تے نہیں رہنا اک نہ اک دن ایس
 جہان نوں چھڈناں پینا اے۔ پتر دی میت وصول ہو گئی اے مینوں
 میرے سجاں تے عزیزاں دے فون آن لگ پئے جنازہ دا پچھدے
 نہیں تے آکھناں پیاں واں کہ سولہ تاریخ بروز جمعرات صبح دس بجے قلعہ
 پچھن سنگھ دی گراؤنڈ وچ نماز جنازہ ادا کیتی جائے گی۔ اج جمعرات دا
 دن وی آ گیا عزیز دوست سجن ہم ہما کے میرے غریب خانے تے
 ڈھکن لگ پئے نہیں میں تے میرے دوسرے بچیاں تے عزیزاں نے
 کرسیاں وچھائیاں ہوئیاں نہیں سجن ویلے دا انتظار کردے پئے نہیں آخر
 امام صاحب نے وقت دسیا اے تے میت نوں جنازے واسطے گراؤنڈ
 وچ لیان دا آکھدے نہیں تے میرے سجن میت دا تابوت چک کے
 لے گئے نہیں نماز جنازہ وچ بڑے بڑے سیاسی حضرات میرے پرانے
 ساتھی (فنکار) تے عوام آج انج (پتر علی ایاز) دا جنازہ پڑھن آئی اے
 جیوں اج نماز جنازہ وی کسے بخشش دا وسیلہ بن جائے گا خداوند کریم
 میرے بچے دے نال تمام عزیزاں دے رشتہ دار جہڑے ایس جہان
 توں رحلت فرما گئے نہیں اونہاں نوں وی اللہ پاک جوار رحمت وچ جگہ
 دیوے (آمین) میں تے ۱۲ تاریخ دا ای اپنے پتر نوں میانی صاحب
 (جناب غازی علم دین شہید صاحب) دے نیڑے دفن کرن دا چارہ کیتا

سی جہڑا بشیر احمد صاحب تے جاوید احمد صاحب دی وجہ نال میرا بچہ
 غازی علم دین صاحب دے نیڑے دفن ہون واسطے جگہ مل گئی اے نماز
 جنازہ پڑھا کے جن بلی میرے پتر دے سفر آخرت دے نال ٹر پئے
 نیں اج میرا پتر ایس جہان نوں چھڈ کے تے اگلے جہان ٹر گیا جے میرا
 لاڑا تے ٹر گیا اے مینوں کلّیاں چھڈ کے میں تے ہن اپنے دل نوں
 ساری عمر تسلیاں دیندا رہاں گا۔ سجنوں دعا کرو کسے دے جوان پتر ناں
 وچھڑن ماپے جیونداں ای مر جاندے جے بزرگ آکھدے ہوندے سن
 پتر حمدے ای جوان ہوندے نیں میرا تے جوان ہو کے مینوں چھڈ کے
 ٹر گیا اے اللہ پاک نوں آکھناں پیواں مینوں صبر دے دے خورے
 صبر کیوں نہیں آؤندا پیا اوہدے ملن دی اڈیک اُمید مگدی نہیں پئی
 اسماں تے ایہہ آکھیا سی سانوں نہ بھلائیں وے
 ایہہ تے نہیں سی آکھیا جہان چھڈ جائیں وے

میرے پتر نے تے اپنا جہان ماں میانی دی گود وچ غازی علم
 دین سرکار دے نیڑے وسالیا اے۔ چنگا سجاں اک دن آن ملاں گے
 اللہ دی ذات پتر نوں جنت فردوس وچ تھاں دیوے۔ (آمین)
 (جمیل فخری ولوں)

مان بھراواں دے

میں وی کسے دا بھراہاں تے میرے چھ بھراہور وی سن۔ نکے ہوندیاں وڈے بھرا دی مار کھاندا رہیا کیوں میں چھوٹا ساں میرے توں نکے بھراواں نوں کچھڑ چک چک کے اپنیاں ڈھا کاں وی کالیاں کر لیاں سن۔ ساڈی سب توں وڈی بھین سی پرانے رواجوں نوں مد نظر رکھدیاں ہویاں اوس ساڈی بھین نوں ماں باپ نے چھوٹی عمرے ای اگلے گھرویاہ ویتا باقی وڈے بھائی صاحب وی شادی کرا کے تے وکھریاں اپنی زندگی گزارنی شروع کر دتی۔ باقی اسی چھ بھراواں نے اپنے ماں باپ دی چھتر چھاویں ودھنا شروع کیتا۔ اوس ویلے نوں آج یاد کرنا ہاں تے انج لگدا اے کہ جویں اوہ ویلا اک خواب وانگوں ہوا دے مٹھے تے ٹھارن والے بلے وانگوں اپنی خوشبودی مہک کھلار کے کدوں دا وچھڑ گیا ہو یا اے اک توں تے کھاندے ساں ماں نمائی اپنے بچیاں نوں ویکھ ویکھ خوش ہوندی رہی۔ باپ رات دے پچھلے پہر اٹھ کے تے اللہ پاک دے نام دا ورد کردیاں اپنے کم ول ٹر پیندا اے ماں

چاٹی وچ مدھانی پا کے دودھ رڑکن لگ پیندی اے تے بچیاں نوں
 واجاں مار کے اٹھاندى اے تے آکھدی پئی اے وے اٹھ کے منہ ہتھ
 دھو کے کپڑے بدل کے سکول دی تیاری کرو بچے اپنے اپنے کماں وچ
 لگ پئے نیں تے ماں بچیاں نوں روٹی کھوا کے تے چنگیاں نصیحتاں کر
 کے سکول ول ٹور دی اے تے آکھدی اے ماں نمائی جاؤ بچیو رب
 دے حوالے اللہ دے حوالے بچیاں نوں رب تے اللہ دے حوالے
 کر کے آپ گھر دے کماں وچ کھب جاندى اے بچیاں نوں ویلے
 دے نال نال ماں باپ دسدا اے کہ پتر ایہہ تیرا وڈا بھرا ای تے ایہہ
 تیرا نکا بھرا ای تے بچیاں نوں آپس وچ سلوک محبت تے اتفاق نال
 رہن دیاں نصیحتاں کر دے نیں ماں باپ بچیاں نوں پرانے وقتاں دیاں
 مثالاں دیندے نیں کہ اتفاق وچ بڑی برکت اے تے اوہی بابے تے
 اوہدے پتراں دی گل سناندے سن کہ بچیو جدوں اوہ بابا ایس جہان توں
 جان لگاتے اوس نے اپنے سارے پتر کول بلا لئے تے اپنے وڈے پتر
 نوں ایک کانیاں دا مٹھا دے کے آکھیا کہ ایس نوں توڑتے اوس نے
 بہت زور لایا پر اوہ کانیاں دا مٹھا نہ ٹٹیا۔ فیر بابے نے اپنے پتر نوں اک
 کانا دتا تے آکھیا کہ ایہنوں توڑ اوہدے اوس پتر نے فوری اوس کانے
 نوں توڑ دتا۔ اوس بابے نے اپنے پتراں نوں آکھیاں اتفاق رکھو گے

تے تہانوں اللہ پاک دیاں ستے ای خیراں نیں تے پتر بے کلمے کلمے
 ہو گئے تے کانے وانگوٹھ جاؤ گے۔ لہذا پتر اتفاق وچ بڑیاں برکتاں
 بے۔ ماں تے باپ اپنے بچیاں نوں اتفاق۔ محبت صبر تے عاجزی نال
 دنیا اُتے رہن دی وصیت کردار ہندا اے۔ خوشی خوشی اپنے بچیاں دیاں
 شادیاں کردا اے تے اونہاں دیاں خوشیاں دیکھن دیاں سدھراں اپنے
 اندر پالدار ہندا اے۔ ویلے دے نال نال انسان وی بدل گیا اے میں
 چھوٹا جیہا ساں تے ایہہ دیکھیا کہ سارے چاچے تے تائے دادے
 تے نانے، انگ تے ساک سارے اکو گھرتے اکو خاندان وی طراں سن
 پر جیوں جیوں ویلا اگاں ودھیا تے ویلے دے نال نال خواہشات نفس
 نے وی بڑی بلندی پھڑلئی تے بابے عبداللہ شاہ (بلھے شاہ) سرکار دا کلام
 یاد آ گیا اے (جدوں آپو اپنی پے گئی ماں دھی نوں لٹ کے لے گئی۔
 در کھلا حشر عذاب دا۔ بُرا حال ہو یا پنجاب دا) خواہشات نفس نے ایسے
 وار کیتے کہ کسے رشتے دی پہچان نہ رہ گئی اے۔ ویلے دی ایس دوڑ نے
 حفظ مراتب پارہ پارہ کر دتا اے۔ بابا بھلے شاہ سرکار دا شعر پوری طراں
 زمانے دی عکاسی کر رہیا اے۔ سجنوں چھوٹا جیہا ساں تے والد صاحب
 اکثر جدوں بڑے خوش ہوندے سن تے مرزا پڑھ دے سن تے جدوں
 ایہناں ایہہ پڑھیا کہ۔ (میں باجھ بھراواں مار یا میری ننگی ہو گئی کنڈ)

بے شک بھرا بانہواں نے بھرا پیار و نڈ دے نہیں۔ بھرا مان
بھراواں دے۔

بھراشان بھراواں دی۔ ویلے نے ایس انسان نوں ایناں بدل
دتا اے کہ انسان جہدے وچ حفظ مراتب اللہ پاک دا دتا ہو یا اے اوس
حفظ مراتب نوں پامال کر دتا اے سجنوں ایسا وقت دے دھارے وچ
اپنی تیزی آگئی اے کہ ہر رشتے نوں پیراں تھلے دے کے تے اگاں
ودھن تے دل کر دا اے۔ جنی ایہہ روح پرانی آئی ہوئی تے جہڑی بعد
وچ آرہی اے اک دوجے توں اگاں لنگھن دی کوشش وچ لگے ہوئے
نیں نظام قدرت اے ایس جہان تے کسے بہہ نہیں رہنا ماں تے باپ
ٹر جان تے انسان یتیم ہو جاندا اے بھرا ٹر جان تے انسان کلا رہ جاندا
اے ویلے دی اوہ محبت جیہڑی سٹھ ۶۰ سال پہلاں سی اوہ کدھر گئی اے
پنڈاں وچ داریاں تے تکیاں وچ پیٹھکاں تے پنڈ دیاں کڑیاں دا اوہ
پینگاں تے ہلارے لیناں۔ منڈیاں دا آپس وچ پڑھنا لکھنا تے کھیڈنا
اک دوجے دے گھراں وچ بہہ کے کھانا۔ ایس ویلے نے تے اج
دے انسان وچ خواہشات نفس دا درخت ایسا مضبوط پال دتا اے کہ اوہ
کسے رشتے دی پہچان رکھن واسطے تیار نہیں۔ اج میں کتھوں فیراوس مان
تران۔ محبت اخلاق۔ صبر۔ عاجزی تے اتفاق نوں لبھاں سجنوں اج

انسان دے کولِ محبتِ واسطے وقتِ نہیں تے ایس انسان کولِ نفرت
 کدورت۔ منافقتِ واسطے کتھوں وقت آ گیا اے۔ میرے پیارے
 عزیزِ و اجِ فیرِ زمانے دے پچھلے پینڈے ول دھیان ماریے تے دورِ دور
 تک ٹھنڈا ای ٹھنڈ نظر آؤندی اے۔ ایس دنیا دا مال ایس دنیا تے رہ جانا
 اے۔ انسان دا عمل اوہدا ساتھ دے گا۔ ماں باپ تے بھین بھرا نہیں
 جے ملدے انسانی رشتیاں دی قدر کرو۔ بھرا مان بھرواں دا۔ نہ ماں تے
 پیو دنیا تے آونے جے تے نہ بھین بھرا لبھنے جے۔

انسان کلا رہ جاندا جے جیوں

سجنوں میں اج کلا رہ گیا جے بھرا قبراں وچ سوں گئے جے۔

راقم الحاج صوفی محمد یعقوب

پڑھدے رہے

پڑھ، پڑھ کتاباں پڑھدے رہے۔ ویلے، دن، راتاں، مہینے،
 سال پڑھدے رہے۔ بسم اللہ پڑھی، الرحمن پڑھیا، رحیم پڑھی، فیر محمد
 مصطفیٰ پڑھدے رہے۔ فیر یا علی پڑھیا یا فاطمہ یا حسن تے یا حسین
 نوں پڑھدے رہے۔ اک لکھ چوی ہزار پینچمبر پڑھے۔ اصحاب ولی تے
 علی، علی پڑھدے رہے۔ علی ولی پڑھ پڑھ انسان پڑھدے رہے۔ آدم
 نوں پڑھیا۔ ہابیل قابیل پڑھدے رہے۔ نوح پڑھیا۔ کنعان پڑھدے
 رہے۔ نمرود، شداد فرعون پڑھے خلیل، اسماعیل، موسیٰ عیسیٰ دواؤد تے
 سلیمان پڑھدے رہے پڑھیاں ویکھ محمد نوں عرش فرش ہوا سمندر پہاڑ
 پڑھدے رہے مخلوق ساری جن و انس کیڑے مکوڑے جانور ڈھور ڈنگر
 پھل بوٹے درخت حجر شجر پڑھدے رہے۔ فرشتے ملائک عرش تے
 مخلوق خدا ساری فرش تے پڑھدے رہے، ویر سپاہیا تینوں پڑھیاں
 ویکھ ویکھ اسی وی کجھ پڑھدے رہے۔ کدی چنگا تے کدی مندا پڑھدے
 رہے۔

کدی تنویر بخاری ہوراں نوں پڑھدے رہے تے کدی وارث شاہ
شاہ حسینؑ تے بابا بلھے شاہؑ نوں پڑھدے رہے۔ آکھیا میاں محمد بخشؑ
ہوراں:

پڑھنے دا مان نہ کریں تے نہ آکھیں میں پڑھیا

اوہ قہار جبار کہاوے متے رہڑ جانی دودھ کڑیا

بیس ورہے ہو گئے نیں ساغر نوں پڑھیاں اے تیک دل نہیں

ٹھریا۔ ماں پڑھی پو پڑھیا بھرا بھیناں انگ ساک پڑھدے رہے بیوی

پڑھی اولاد پڑھی فیر جدوں اپنے آپ نوں پڑھیا اپنے نالوں کوئی نہ مندا

لگا۔ نہ اولاد بنی نہ یار دوست بنے نہ انگ ساک تے زندگی دا ساتھی

بنے پڑھیاں پڑھیاں سب کچھ بھل گیا اے چنگا ایہوان پڑھ رہے۔

میں ایہو آکھناں واں چلو ایس دنیا کولوں لک کے دور کدرے

قبراں وچ اک نکرے ساغر دے جہان وچ ہے:

سچ قرآن آکھدا اے نہ زر نہ اولاد نہ ایہہ دنیا اپنی بندیا

ہے ای تے صرف یاد اللہ محمدؐ علیؑ فاطمہؑ حسنؑ حسینؑ بندیا

راقم الحاج صوفی محمد یعقوب

سجناں بول تے بھاویں نہ بول

ایہہ سچ اے تے رب دی کھیڈ تا قیامت رہنی اے بندے ای
دنیا تے نہیں رہنا۔ بھرانہ بلان ماں باپ دیاں تصویراں بن کے اکھیاں
دے سامنے تے رہن:

(سجناں بول تے بھاویں نہ بول پروس اکھیاں دے کول)

سجنوں ایہہ منافقتاں۔ ایہہ شریکے چھڈ کے بھراواں دیاں
باہواں پھڑ کے تے زندگی پیار محبت دے نال گزاروتے اپنے ماں باپ
دی زندگی تے اوہناں دیاں روحاں نوں سکون دیوتے اپنے اگلے
پینڈے نوں سوکھا کرلو۔ آمین۔ یقین کرلو کہ کله رُکھ دی چھاویں کوئی
نہیں جے بہندا بزرگاں نے سچ کہیا جے کہ اپنا مارے گاتے فیروی
چھاویں سٹے گا۔ پر انج معلوم ہوندا اے کہ اج اپنا ای مارے گاتے
چھاویں سٹن دی بجائے اوتھے سٹے گا جتھے نہ پانی ہووے تے نہ ای
چھاں ہووے۔

رہا تیرے جہان اُتے ایہہ کیہ ہو گیا اے
 اُج ویر ویر نوں مکان تے کھلو گیا اے

اوہ ویلے کتھے گئے نیں جدوں ویر ویر توں صدقے جاندا سی
 پہلے اک ویر ویر نوں کھوا کے آپ پچھوں کھاندا سی

رہا ایس مخلوق تے کرم کر دے تے ایہنوں سدھا رستہ دے
 دے۔ ایہدے اندر اپنے محبوب ﷺ دی محبت دے کے تے رشتیاں
 دی پہچان دے دے

الحاج صوفی محمد یعقوب بقلم خود

تحریر نامہ ندیم رضا میر

جناب محترم حاجی محمد یعقوب صاحب

السلام علیکم!

خدا آپ کو تندرست اور سلامت رکھے آمین۔ آپ کا تحریر نامہ (ایک شام ساغرے نام) پڑھا اور مجبور ہو گیا کہ آپ کے نام اپنی عقیدت کا اعتراف روں۔ آپ کی کاوش جو کہ ساغر بابا کی رفاقت میں کزری پھر ان کی ہساری باتوں کو قلمبند کرنا بالخصوص ترتیب کا خیال رکھنا۔ آپ نے جس طرح بیان کرتے ہوئے ساغر بابا کے چاہنے والوں کو اسی طرح جگہ دی اور باقاعدہ ان کے نام دے کر جو ان کو خراج عقیدت پیش کیا اور ساغر بابا کے اشعار سے جیسے شہ سرخیاں دیں نہایت ہی قابل ستائش ہیں۔ اُن اصحاب کا جن کا آپ نے ذکر کیا میرے لئے بھی وہ اتنے قابل احترام ہیں جتنا کہ آپ نے انہیں تصاویر و تحریر میں پیش کیا۔ میں اُن اصحاب کا نام فرداً فرداً نہیں لکھ سکتا کیونکہ اگر کسی صاحب کا نام رہ گیا تو حق تلفی کے برابر ہے۔ آپ نے طرز بیاں ایسا

اپنایا میں اپنی بات کر رہا ہوں جیسے میں بھی آپ کے اُس کارواں میں شامل رہا ہوں۔ خط کو لمبا نہیں کرتا آپ نے ساغر بابا کی زندگی کا نچوڑ جو اپنے پیغام میں دیا ہے یعنی جو بلا خوف و ڈر اور سوائے ہوائے ضمیروں کے گریبان پکڑ کے جس طرح جھنجھوڑا ہے میرے پاس ایسے الفاظ نہیں جو آپ کی اس تحریر کا حق ادا کر سکیں اللہ تعالیٰ آپ کو اس کا اجرِ عظیم عطا فرمائے آمین۔ آخر میں اپنے اس شعر سے ساغر بابا کیلئے عقیدت کا اظہار کر رہا ہوں۔

اے کاش ہم کو بھی ساغر ملا ہوتا

لحہ زندگی کا عبادت میں گزر جاتا

والسلام

ندیم رضا میر

خط خلیق احمد بٹ

میرے سر پرست

جناب الحاج صوفی محمد یعقوب صاحب

السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ

بہت محبت اور خلوص کے گفٹ پیک میں لپٹی ہوئی ایک تاریخ ساز اور روح میں اُترنے والی تحریر ”ایک شام ساغر کے نام“ مجھے 25/7/010 کو ملی۔ پانچ نشستوں میں آج جب کتاب پڑھ چکا تو آپ کو ٹوٹے پھوٹے الفاظ میں خراج تحسین پیش کرنے کے لئے بے تاب ہوں۔ مجھے آج معلوم ہوا کہ صوفی صاحب ایک درویش کے عاشق ہی نہیں بلکہ ایک اچھے لکھاری بھی ہیں۔ زور قلم میں اضافہ کی پُر خلوص دعا کے ساتھ

(فون پر بات کرنے کی کوشش کی مگر ملاقات سے محروم رہا)

تا بعد ازاں دعا گو

خلیق احمد بٹ ناظم یوسی

82 راجگڑھ رام نگر لاہور

وقت آخری دا کوئی پتا نہیں کیہڑے۔ ویلے ایہہ آخری ہو جاوے
ایس ہسدے وسدے جہان وچوں تیری کدوں مسافری ہو جاوے
دم قدم دا کوئی وساہ نہیں کیہڑے روپ وچ حاضری ہو جاوے
اچا بول نہ کدی یعقوب بولیں اچا بولے تے کافری ہو جاوے
میں ساغر میلہ تے اپنی بڑی محبت اور چاہت نال میں اپنے
ویلے دے مطابق ہر سال جانا واں ساغر ناؤنڈ لیشن والے تمام ممبر ساڈی
بھروین سیوا کر دے نیں خوب عزت کر دے نیں۔ اعجاز فیروز تے
سانوں ویکھدیاں ای مانت تے اعلان کر دیندے نیں کہ جناب جمیل
فخری صاحب تشریف لے آئے نیں تمام ممبران اگے ودھ کے ساڈی
دستار بندی پھل مالا چادر اور پھل پیتاں نچھاور کر کے عزت افزائی کر
دے نیں تمام رات مشاعرہ۔ فنون لطیفہ۔ دھمال۔ قوالی اللہ اور
رسول ﷺ اور پنج تن پاک دا ذکر ہوندا اے ساری رات میانی صاحب
قبرستان دے اندر انوار الہی بگمگاندا اے۔ آخر وچ عوام الناس تے
اپنے پیارے مُلک واسطے اللہ پاک دے حضور دعائے خیر منگ کے تے
میلہ اختتام پذیر ہوندا اے۔ عزیز و گل ساغر صاحب دی شروع اے تے

اپنے جذبات دی ترجمانی کرن دا مینوں وی تے اللہ پاک نے پورا حق دتا اے۔ ساغر صاحب اک درویش صفت مست ایس دُنیا کولوں تے دُور نہیں پر رب دے نیڑے سن۔ اونہاں دی اک گل میں اُردو وچ لکھن لگاں۔

(موت کی آخری ہچکی کو ذرا غور سے سن ساری ہستی کا خلاصہ اسی آواز میں ہے)

ساغر صاحب دے نال زندگی وچ سلام دُعا رہی اے۔ درویش ہمیش زندہ ہے۔ ساغر ہمیشہ زندہ رہے گا۔ ساغر فاؤنڈیشن دے تمام ممبران واسطے اسی دعا گو ہاں کہ اللہ پاک اوہناں نوں مزید خدمت کرن دی توفیق دیوے۔ آمین۔

اللہ پاک سانوں سب نوں صبر عطا فرمائے۔

اک دن چڑھے گی حج ضرور تیری پر اوس حج وچ نہیں توں ہوناں بُت ہووے گا ضرور تیرا پر بُت دے وچ نہیں رُوح ہوناں چادر پھللاں دی ہوئے گی بدن اُتے سہرا بنے گا پاسے تے منہ ہوناں براتیاں چُک تینوں ہنیری کوٹھڑی وچ چھڈ آنا اوس کوٹھڑی وچ کلیاں توں ہوناں

واہجے وجدے ویکھ کے ہسناں ایں اک دن تیرا وی وا جا وچ جاناں
 گھوڑی چڑھن دا بڑا اے شوق تینوں جدوں چڑھنا پیا توں پنج جاناں
 ایس گل دا ایہتھوں پتا کوئی نہیں کسے کل جانا کسے آج جاناں
 رنگ دار کپڑے دا کریں قدر چٹے کپڑے نے جُسے نوں کج جاناں

جدوں ویکھیا موت دے پڑے تے چپ کر کے پئی سی لاش تیری
 پب شیر والی جہڑی مار دا سین کدھر گئی جاناں اوہ چھسئی تیری
 ایڈے بول اولڑے بولدا سین ہن بولن دی جرت نہ رہی تیری
 اللہ پاک بخش دیوے گناہ تیرے بخشش ہووے صدقے پنج تن پاک تیری

☆.....☆.....☆

امنگ حسینؑ دی خدا دے عشق دی راہ وچ سی
 مگر حق دی صحرا دی حسینؑ دی پیاس وچ سی
 کسے یزید کولوں کیہ منگدا اوہ سبط رسولؐ
 زندگی سامنے حسینؑ دے خونی رنگ لباس وچ سی
 ایہہ اج جیہڑا مہکدا اے لالہ زار جہان
 مہک، حسینؑ دے لبوں دی باس وچ سی
 حسینؑ ابن علیؑ تیرے فیصلیاں نوں سلام
 کہ فتح عدل تیرے چشم غم شناس وچ سی
 حسینؑ تیرے حکم تے وی نہ کیتا کسے ترک سفر
 ہے سی ارادہ شہادت اکھاں وچ
 تے بندگی ہوش حواس وچ سی
 گئی اوہ ٹر جہنم وچ سپاہ یزید
 تے پیاسی آل نبیؐ سی راہ راس وچ سی
 ساغر صدیقی

گل کر کوئی عشق دی کوئی پیار دی گل سنا
 داستان منصور دی یا دار دا قصہ سنا
 جتھے پی کے کوئی شرابی غیرتاں نیں وچدے
 ساقیا اوس محفل سرشار دا قصہ سنا
 اج سوہنی دے گھڑے تے موتی دا افسانہ لکھ
 مڑ کے عزت بیگ دے اقرار دا قصہ سنا
 چھڈ گنجھل دار زلفاں دی بھارت شاعرا
 انقلاب وقت دی جھنکار دا قصہ سنا
 اج وارث دے قلم دی سرسراہٹ نوں بلا
 ابی قاسم دی جری تلوار دا قصہ سنا

جتھے کھڑا میدان دے نہیں کملاوندے
 اوں خزاں نا آشنا گلزار دا قصہ سنا
 چھیڑول دی ونجلی تے ساغر کوئی انمول گیت
 بن کے رانجھا حُسن دی سرکار دا قصہ سنا
 گل کر کوئی عشق دی کوئی پیار دا قصہ سنا
 داستان منصور دی یا دار دا قصہ سنا

ساغر صدیقی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ک: کملی کیتی آں عشق ماہی دی رومی گئی میں جگ جہان وچوں
 شام ویہندیاں شام قضا ہوگئی بھل گئی نماز دھیان وچوں
 چڑھی شوق شراب دی آن مستی کلمہ پڑھاں میں کس زبان وچوں
 محمد بوٹیا یار دی وکھ صورت گئیاں سورتاں بھل قرآن وچوں

”عشق دیاں کیا باتاں نہیں“

عشق دا اپنا مذہب تے اپنیاں ذاتاں نہیں

عشق دیاں کیا باتاں نہیں

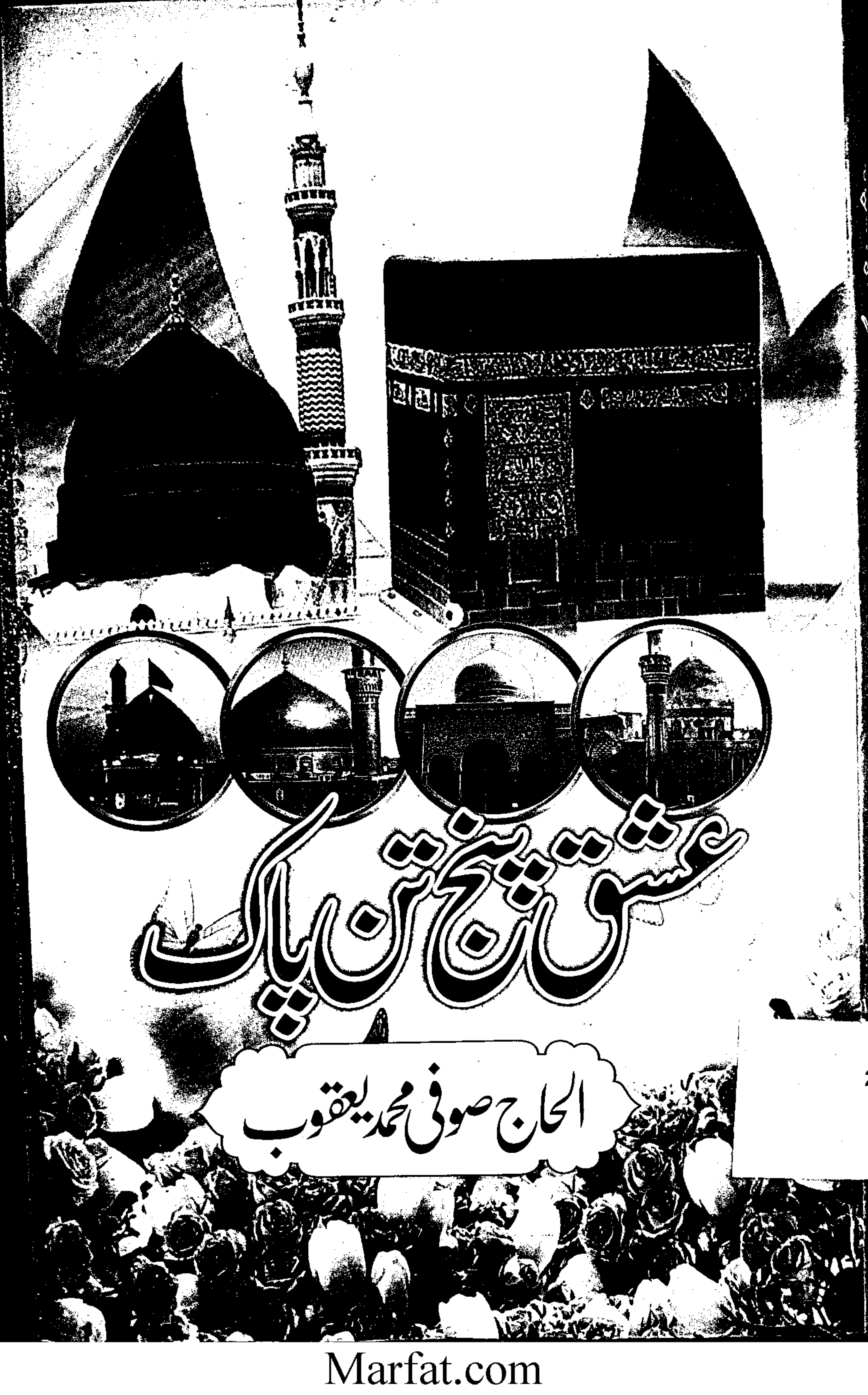
لولاک بنائے نہیں عشق نے	عرش سجائے نہیں عشق نے
محبوب عرش بلائے نہیں عشق نے	سوہنے یار بنائے نہیں عشق نے
ابراہیم اگ شائے نہیں عشق نے	اگ گلزار بنائے نہیں عشق نے
اسماعیل چھری پٹھ لٹائے نہیں عشق نے	یوسف کھوہ سٹائے نہیں عشق نے
یوسف اٹی توں وکوائے نہیں عشق نے	یعقوب خوب روائے نہیں عشق نے
عشق دیاں کیا باتاں نہیں	عشق دیاں کیا باتاں نہیں
داؤد سلیمان رلائے نہیں عشق نے	موسیٰ نال فرعون لڑائے نہیں عشق نے
عیسیٰ سولی چڑھائے نہیں عشق نے	عیسیٰ دل اسمان اٹھائے نہیں عشق نے
ذکریا وچ آرے چرائے نہیں عشق نے	یحییٰ شہید کرائے نہیں عشق نے

اک لکھ چوی ہزار پیغمبر بنائے تیں عشق نے
 منصور سولی چڑھائے نہیں عشق نے
 زہر پیالے پیائے نہیں عشق نے
 کربل سجائے نہیں عشق نے
 عباسؑ علمدار بنائے نہیں عشق نے
 عشق دیاں کیا باتاں نہیں
 شاہ حسینؑ، بلکھے نچائے نہیں عشق نے
 حُسن ریتاں وچ رُلّائے نہیں عشق نے
 ادھی رات مصلے وچھائے تیں عشق نے
 پالنیاں نہیں پینگاں یار نال عشق نے
 راتاں دیاں نیندراں کھویاں نہیں عشق نے
 میں ورگے کوچے نوں نیک ملائے نہیں عشق نے
 سدا سٹکھی وسن عشق دے مارے یعقوب
 عشق دیاں کیا باتاں نہیں

عشق دا اپنا مذہب تے اپنیاں ذاتاں نہیں

الحاج صوفی محمد یعقوب بقلم خود

19.2.2017

حج و عمرہ کی تیاری

الحاج صوفی محمد یعقوب